

MENSENHANDEL

Aanvullende kwantitatieve gegevens

Zesde rapportage van de Nationaal Rapporteur

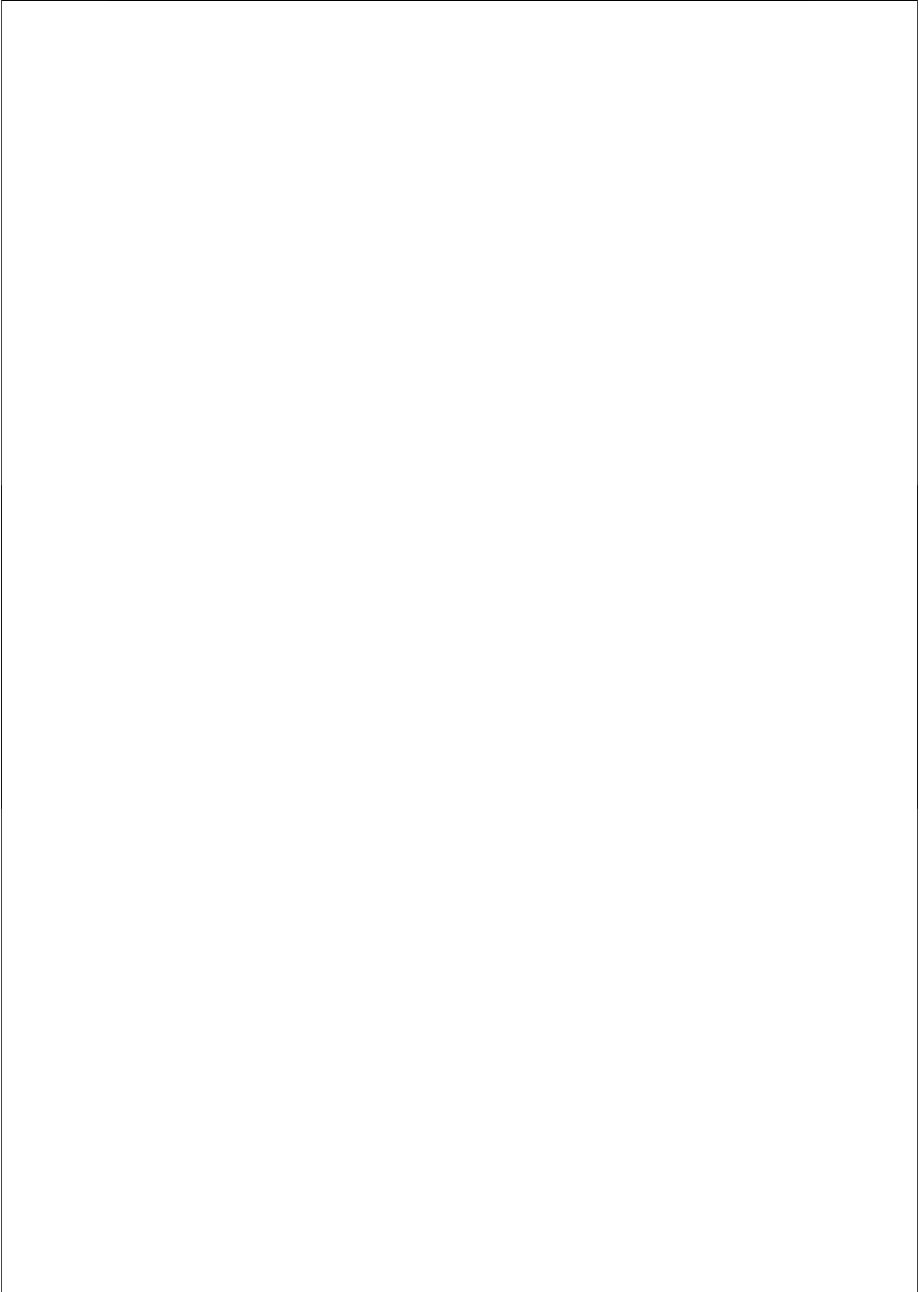
C.E. Dettmeijer-Vermeulen (*Nationaal Rapporteur Mensenhandel*)

M. Boot-Matthijssen

E.M.H. van Dijk

H. de Jonge van Ellemeet

M. Smit

Inhoudsopgave

OVERZICHT TABELLEN	V
GEbruikte afkortingen	VII
I INLEIDING	I
1.1 Inleiding	I
1.2 Uitbuiting buiten de seksindustrie	I
1.3 Enkele ontwikkelingen rond B9 en voortgezet verblijf	2
1.4 Instelling Task Force Mensenhandel	4
1.5 Gemeenten (Amsterdam)	4
1.6 Trendrapportage positie slachtoffers mensenhandel	5
1.7 Onderhavige rapportage	5
2 SLACHTOFFERS	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Slachtofferregistratie Comensha	7
2.2.1 Land van herkomst	8
2.2.2 Sekse	10
2.2.3 Verblijfplaats	11
2.2.4 Melders	12
2.2.5 Nadere achtergrondinformatie over de slachtoffers	13
2.3 Slachtoffers in de B9	14
2.3.1 B9-aanvragen en -verleningen	14
2.3.2 Leeftijd personen met (aanvraag) B9	14
2.3.3 Sekse personen met (aanvraag) B9	15
2.3.4 Herkomst personen met (aanvraag) B9	15
2.3.5 Politieregio en B9	17
2.3.6 Voortgezet verblijf	18
2.4 Schadevergoeding	18

3	VERDACHTEN EN VEROORDEELDE DADERS	21
3.1	Inleiding	21
3.2	Leeftijd	21
3.2.1	Leeftijd verdachten	21
3.2.2	Leeftijd veroordeelde daders	22
3.3	Land van herkomst	23
3.3.1	Land van herkomst verdachten	23
3.3.2	Land van herkomst veroordeelde daders	24
3.4	Sekse	26
3.4.1	Sekse verdachten	26
3.4.2	Sekse veroordeelde daders	27
4	VERVOLGING	29
4.1	Inleiding	29
4.2	Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven zaken mensenhandel	29
4.2.1	Aantal ingeschreven zaken	29
4.2.2	'Aard' van de zaken	31
4.3	Afhandeling door het Openbaar Ministerie	33
4.4	Afdoening door de rechter	35
4.4.1	Afdoening naar zwaarste feit	35
4.4.2	Veroordeling wegens mensenhandel	37
4.5	Hoger beroep?	39
	LITERATUURLIJST	41
	BIJLAGE 1 ARTIKEL 273F WETBOEK VAN STRAFRECHT	43
	BIJLAGE 2 VERANTWOORDING GEBRUIKTE ONDERZOEKSMETHODEN	45
	1 Het B9-onderzoek	45
	2 Het OM-data-onderzoek	46
	BIJLAGE 3 TOELICHTING BIJ TABELLEN EN STATISTIEK	49
	1 Toelichting bij tabellen	49
	2 Toelichting bij gebruikte statistiek	49
	BIJLAGE 4 AANVULLENDE TABELLEN	51
	BIJLAGE 5 ACTIVITEITENOVERZICHT 2007	59

Overzicht tabellen

TABEL 2.1	RANGORDENING VAN MEEST VOORKOMENDE HERKOMSTLANDEN VAN BIJ COMENSHA GEMELDE (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS, PER JAAR	8
TABEL 2.2	NATIONALITEIT VAN BIJ COMENSHA GEREgistREERDE (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS, PER JAAR	9
TABEL 2.3	LEEFTIJDVERDELING VAN BIJ COMENSHA GEMELDE (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS, PER JAAR	10
TABEL 2.4	VERBLIJFPLAATS (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS OP MOMENT VAN MELDING BIJ COMENSHA (2006)	11
TABEL 2.5	MELDERS VAN (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS, PER JAAR	12
TABEL 2.6	LEEFTIJDVERDELING VAN PERSONEN MET (AANVRAAG) B9 (2005 EN 2006)	14
TABEL 2.7	NATIONALITEIT PERSONEN MET (AANVRAAG) B9 (2005 EN 2006)	15
TABEL 2.8	HERKOMSTREGIO PERSONEN MET (AANVRAAG) B9 (2005 EN 2006)	16
TABEL 2.9	POLITIEREGIO WAARUIT B9(-AANVRAAG) AFKOMSTIG IS (2005 EN 2006)	17
TABEL 2.10	OPGELEGDE STRAFFEN NA VEROORDELING VOOR (MEDE) MENSENHANDEL, PER JAAR	18
TABEL 2.11	BESLISSINGEN OVER SCHADEVERGOEDING	19
TABEL 3.1	LEEFTIJD VERDACHTEN, PER JAAR VAN REGISTRATIE	21
TABEL 3.2	LEEFTIJD VOOR MENSENHANDEL VEROORDEELDE DADERS, PER JAAR VAN VEROORDELING	22
TABEL 3.3	RANGORDENING FREQUENT VOORKOMENDE GEBORTELANDEN VERDACHTEN, PER JAAR VAN REGISTRATIE	23
TABEL 3.4	GEBORTELANDEN VERDACHTEN, PER JAAR VAN REGISTRATIE	24
TABEL 3.5	RANGORDENING GEBORTELANDEN VOOR MENSENHANDEL VEROORDEELDE DADERS, PER JAAR VAN VEROORDELING	25
TABEL 3.6	GEBORTELANDEN VOOR MENSENHANDEL VEROORDEELDE DADERS, PER JAAR VAN VEROORDELING	25
TABEL 4.1	AANTAL INGESCHREVEN ZAKEN, WAARONDER ZAKEN DIE (MEDE) MINDERJARIGE SLACHTOFFERS BETREFFEN, PER JAAR	30
TABEL 4.2	AANTALLEN ZAKEN PER ARRONDISEMENTSPARKET EN RANGORDENING, PER JAAR VAN REGISTRATIE	30
TABEL 4.3	'TYPE' MENSENHANDEL, PER JAAR VAN REGISTRATIE	32
TABEL 4.4	ZWAARSTE FEIT, PER JAAR VAN REGISTRATIE	32
TABEL 4.5	PREVENTIEVE HECHTENIS, PER JAAR VAN REGISTRATIE	33
TABEL 4.6	AFHANDELING DOOR HET OM, PER JAAR VAN AFHANDELING	34
TABEL 4.7	AFDOENING IN EERSTE AANLEG, PER JAAR VAN AFDOENING	35

MENSENHANDEL – ZESDE RAPPORTAGE VAN DE NATIONAAL RAPPORTEUR

TABEL 4.8	AFDOENING IN EERSTE AANLEG NAAR ZWAARSTE FEIT, PER JAAR VAN AFDOENING	35
TABEL 4.9	OPGELEGDE STRAFFEN, PER JAAR	37
TABEL 4.10	OPGELEGDE VRIJHEIDSSTRAFFEN IN DUURCATEGORIEËN, PER JAAR	38
TABEL 4.11	BEROEP AANGETEKEND, PER JAAR VAN AFDOENING (IN EERSTE AANLEG)	39
TABEL B2.2	NATIONALITEIT VAN BIJ COMENSHA GEREGISTREERDE (MOGELIJKE) SLACHTOFFERS, PER JAAR	51
TABEL B2.7	NATIONALITEIT PERSONEN MET (AANVRAAG) B9 (2005 EN 2006)	54
TABEL B3.4	GEBOORTELANDEN VERDACHTEN, PER JAAR VAN REGISTRATIE	56
TABEL B3.6	GEBOORTELANDEN VOOR MENSENHANDEL VEROORDEELDE DADERS, PER JAAR VAN VEROORDELING	57

Gebruikte afkortingen

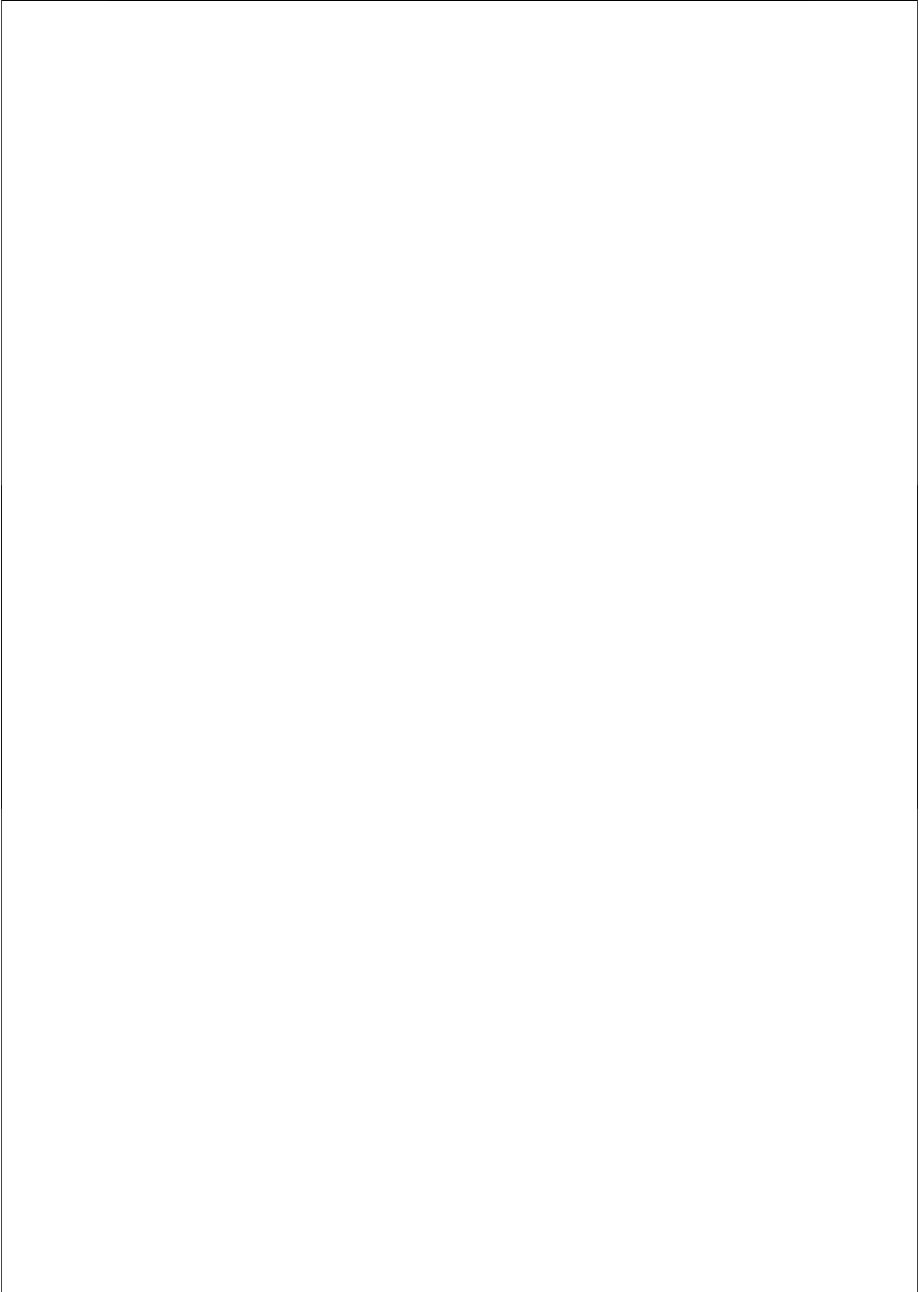
Ama	Alleenstaande minderjarige asielzoeker
ACTA	Anti Corruption and Anti Trafficking Regional Organization Network
AECT	Alliance Expert Coordination Team
ACVZ	Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken
APPG	All Party Parliamentary Group on Trafficking of Women and Children
ASC	American Society of Criminology
ASSR	Amsterdam School of Social Science research
ATAU	Anti-Trafficking Assistance Unit
BlinN	Bounded Labour in Netherlands
BNRM	Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel
BOOM	Bureau Ontnemingswetgeving Openbaar Ministerie
BuZa	Ministerie van Buitenlandse Zaken
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CDA	Christen Democratisch Appel
CIROC	Centre for Information and Research on Organised Crime
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
Comensha	Coördinatiecentrum Mensenhandel
DCIM	Data Collection and Information Management
dNP	de Nederlandse Politie
ECPAT	End Child Prostitution, Child Pornography and the Trafficking of Children for Sexual Purposes
ELPAT	Ethical, Legal and Psychological Aspects of Organ Transplantation
EMM	Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel
ENAR	European Network Against Racism
EU	Europese Unie
Europol	Europese politie
FNV	Federatie van Nederlandse Vakbewegingen
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg Nederland
HKS	Herkenningsstelsel
HOM	Humanist Committee on Human Rights
IAP	International Association of Prosecutors
ICLN	International Criminal Law Network

ICMPD	International Centre for Migration Policy Development
ILO	International Labour Organisation
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOM	International Organisation for Migration
KLPD	Korps Landelijke Politie Diensten
KMar	Koninklijke Marechaussee
LEM	Landelijke Expertgroep Mensenhandel
LJN	Landelijk Jurisprudentie Nummer
LOS	Landelijke Ongedocumenteerden Stichting
LOVS	Landelijk Overleg Voorzitters Strafssectoren
MMA	Meld Misdaad Anoniem
MOB	Met onbekende bestemming
MvJ	Ministerie van Justitie
NGO	Niet gouvernementele organisatie
NIK	Netwerk voor Innovatie en Kwaliteit
NLDA	Nederlandse Defensieacademie
NRM	Nationaal Rapporteur Mensenhandel
NRM ₃	Derde rapportage van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel
NRM ₅	Vijfde rapportage van de Nationaal Rapporteur Mensenhandel
NVK	Nederlandse Vereniging voor Kriminologie
OKIA	Ondersteuningskomitee Illegale Arbeiders
OM	Openbaar Ministerie
ONA	Office of National Assessments
OOM	Operationeel Overleg Mensenhandel
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe
OSR	OSCE Special Representative
OvJ	Officier van Justitie
OVSE	Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa
PG	Procureur-Generaal
PV	Permanente Vertegenwoordiger
PvdA	Partij van de Arbeid
SAMAH	Stichting Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers Humanitas
sd	Standaarddeviatie
SiBa	Statistische informatievoorziening en Beleidsanalyse
Sr	Strafrecht
SRTV	Stichting Religieuzen Tegen Vrouwenhandel
SSR	Studiecentrum Rechtspleging
STV	Stichting Tegen Vrouwenhandel
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
TBS	Terbeschikkingstelling
TIP	Trafficking in Persons

GEBRUIKTE AFKORTINGEN

TRM	Transnational Referral Mechanisms
UK	United Kingdom
UNFPA	United Nations Population Fund
UNICEF	United Nations Children's Fund
UN Gift	United Nations Global Initiative to Fight Human Trafficking
UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
Vb	Vreemdelingenbesluit
Vc	Vreemdelingencirculaire
VS	Verenigde Staten
VU	Vrije Universiteit
VVD	Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Vw	Vreemdelingenwet
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum
WvSr	Wetboek van Strafrecht

1.1 Inleiding

In deze zesde Mensenhandelrapportage staan cijfers (tot en met het jaar 2006) centraal. Daarmee wordt het gebruikelijke patroon voortgezet van afwisselend uitgebreide, kwalitatieve én kwantitatieve gegevens bevattende rapportages, en kortere, cijfermatige updates. Op de vijfde rapportage, die in de zomer van 2007 verscheen, is vanuit het Nederlandse kabinet nog niet gedetailleerd gereageerd en er heeft daarover nog geen gedachtewisseling plaatsgevonden in het parlement. Een deel van de 66 aanbevelingen in de vijfde rapportage geldt dan ook nog onverkort. Andere zijn inmiddels opgevolgd, of er wordt aan gewerkt. Zo wordt momenteel bijvoorbeeld landelijke wetgeving voorbereid die een strikter kader stelt voor de gemeentelijke regelgeving op het gebied van commerciële seksuele dienstverlening (aanbeveling 2^{NRM5}), zijn er positieve ontwikkelingen rond de B9-regeling voor onder andere het tijdelijk verblijfsrecht van slachtoffers van mensenhandel en rond voortgezet verblijf (aanbevelingen 4 tot en met 10^{NRM5}), is er een Task Force Mensenhandel ingesteld en is er overleg gaande over categorale eerste opvang van slachtoffers van mensenhandel (aanbeveling 35^{NRM5}). Verder verscheen er in 2007 weer een *Korpsmonitor prostitutie & mensenhandel* waarin de politie onder andere de eigen inzet en prestaties monitort op het gebied van het toezicht op de vergunde prostitutiebranche en de bestrijding van illegale prostitutie en mensenhandel. De politie doet dit sinds de opheffing van het algemeen borddeelverbod en gebruikt de resultaten om per korps verbeteringen aan te brengen. Ook werd een eerste trendrapportage gepubliceerd over de positie van slachtoffers van mensenhandel die zijn uitgebuit in de seksindustrie. Deze en andere ontwikkelingen komen in voorliggende cijfermatige rapportage niet (uitgebreid) aan bod, maar enkele binnenlandse ontwikkelingen worden in dit inleidende hoofdstuk wel kort beschreven, te beginnen met jurisprudentie betreffende uitbuiting buiten de seksindustrie.

1.2 Uitbuiting buiten de seksindustrie

In de vijfde rapportage is uitgebreid aandacht besteed aan mensenhandel met het oogmerk van uitbuiting buiten de seksindustrie. Ondermeer werd aangegeven dat het ontbreken van een scherpe afbakening van het begrip (niet-seksuele) uitbuiting de signalering, opsporing en vervolging van mensenhandel buiten de seksindustrie in de eerste fase na de inwerking-treding van art. 273f Sr bemoeilijkt heeft. Inmiddels zijn door verschillende (nieuwe) ketenpartners stappen gezet om 'overige uitbuiting' te bestrijden en voor de slachtoffers ervan

passende opvang te creëren. Hier wordt alleen gewezen op de eerste strafzaken waarin de verdachte(n) vervolgd werd(en) voor deze vorm van mensenhandel.¹

Tot 1 februari 2008 hebben, voorzover BNRM bekend, vier opsporingsonderzoeken naar overige uitbuiting tot vonnissen geleid. In november 2006 werden verdachten die illegaal in Nederland verblijvende Bulgaren hennepplanten lieten knippen (onherroepelijk) vrijgesproken van mensenhandel.² Ook de vervolging voor mensenhandel van de chef en de souschef in een Chinees restaurant leidde tot vrijspraken, zowel bij de rechtbank als bij het gerechtshof.³ Het Openbaar Ministerie heeft cassatie ingesteld.⁴ De vervolging van een drietal personen voor de (mensenhandel met het oogmerk van) uitbuiting van Poolse schoonmakers leidde najaar 2007 evenmin tot veroordelingen.⁵ Op het moment van schrijven staat in deze zaak nog hoger beroep open. In december 2007 volgden de eerste veroordelingen,⁶ die ook nog niet onherroepelijk zijn. De rechtbank kwalificeerde de omstandigheden waaronder verdachten hun illegale, Indiase huispersoneel huisvestten en tewerkstelden als mensenhandel. Daarbij was van belang dat zij deze mensen in een situatie van volledige afhankelijkheid hadden gebracht, waarbij hun lichamelijke en geestelijke integriteit en hun persoonlijke vrijheid verregaand werden geschonden.

De rechtspraak tot op heden bevestigt dat art. 273f Sr alleen ziet op excessief misbruik in relatie tot arbeid. Tegelijkertijd blijkt het waarden van de feiten en omstandigheden in zaken over overige uitbuiting vol voetangels en klemmen, bijvoorbeeld in verband met de vraag of de tewerkgestelde wel of geen reëel alternatief had en van welk belang het is voor de constatering van mensenhandel bij wie het initiatief heeft gelegen⁷ en of de tewerkgestelde wel of niet heeft ingestemd met bepaalde voorwaarden. Naar verwachting zal in de jurisprudentie de reikwijdte van het verbod op mensenhandel ‘niet gerelateerd aan de seksindustrie’ steeds duidelijker ingevuld worden. De door Nederland ondertekende (en geratificeerde) verdragen en Europese regelgeving zullen hierbij leidend moeten zijn.

1.3 Enkele ontwikkelingen rond B9 en voortgezet verblijf

Een van de positieve ontwikkelingen⁸ met betrekking tot hoofdstuk B9 in de Vreemdelingen-circulaire (Vc) is dat met ingang van 14 november 2007 ook aan slachtoffers die geen

¹ Zie voor een uitgebreidere bespreking van de jurisprudentie in relatie tot overige uitbuiting tot augustus 2007 de Jonge van Ellemeest (2007).

² LJN AZ2702.

³ Op respectievelijk 8 maart 2007 (LJN BA0145) en 30 januari 2008 (LJN BC2999 en LJN BC3000).

⁴ Persbericht van het Openbaar Ministerie d.d. 30 januari 2008.

⁵ LJN BB5303.

⁶ LJN BC1195.

⁷ Vergelijk in dit opzicht LJN BC1195 en LJN BC3000.

⁸ In de zevende, uitgebreidere mensenhandelrapportage zal in worden gegaan op alle ontwikkelingen op het gebied van B9 en voortgezet verblijf, waaronder de verhouding tussen B9 en asiel (Stb. 2007, 68), en het feit dat slachtoffers van mensenhandel ‘in de B9’ inzake studiefinanciering en tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten gelijk worden gesteld met Nederlanders (Stb. 2007, 264).

aangifte doen, maar op andere wijze meewerken aan de opsporing en vervolging⁹ een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd kan worden verleend.¹⁰ De laatste versie van de B9¹¹ bevat een passage over het verlenen van de bedenktijd aan vreemdelingen die zich (op grond van art. 59 Vw) in bewaring bevinden: Indien er aanwijzingen zijn dat een vreemdeling in bewaring slachtoffer is van mensenhandel, dient de politie de vreemdeling te wijzen op de mogelijkheid van het doen van aangifte of het op andere wijze verlenen van medewerking aan het strafrechtelijk opsporings- of vervolgingsonderzoek. Ook dan heeft het vermoedelijke slachtoffer van mensenhandel recht op de bedenktijdfase. Het verlenen van de bedenktijd heeft tot gevolg dat de grondslag aan de bewaring komt te ontvallen en de bewaring dus dient te worden opgeheven. Daarbij wordt echter wel vermeld dat de bedenktijdfase in die gevallen alleen verleend zal worden indien het OM en de politie hiermee akkoord gaan. Op grond van welke criteria dit gebeurt en wat de implicaties van deze voorwaarden in de praktijk zullen zijn, is (nog) niet duidelijk.

Aanbeveling 8^{NRM5} hield in dat de grond voor voortgezet verblijf onder a in B16/7 Vc (het slachtoffer heeft aangifte gedaan ten behoeve van een strafzaak die heeft geleid tot een veroordeling) niet beperkt zou moeten zijn tot strafzaken die hebben geleid tot een veroordeling voor *mensenhandel*. Ook wanneer mensenhandel in de tenlastelegging was opgenomen en de verdachte veroordeeld is niet voor mensenhandel maar wel voor een ander, met de mensenhandel in verband staand strafbaar feit, dient er van uit te worden gegaan dat daardoor in rechte vast staat dat terugkeer voor het slachtoffer risico's meebrengt. Deze aanbeveling is overgenomen bij de laatste wijziging van dit deel van de Vc.

Daarnaast is de grond voor voortgezet verblijf, conform een andere aanbeveling van de NRM, zo aangepast dat hierin beter tot uitdrukking komt dat, na drie jaar in de B9, de verblijfsduur van het slachtoffer de humanitaire grond is waarop een aanvraag voortgezet verblijf kan worden ingewilligd. In de Vc staat nu: 'Het slachtoffer dat drie jaar op basis van een verblijfsvergunning op grond van B9 in Nederland verblijft, kan ook indien er nog een strafzaak loopt voortgezet verblijf aanvragen. In die gevallen kan de aanvraag, mits zich verder geen algemene weigeringsgrond voordoet, in ieder geval worden ingewilligd.'

Voorts is verduidelijkt dat de vermelde gronden voor voortgezet verblijf, zoals vrees voor represailles, vrees voor vervolging wegens prostitutie en gebrek aan mogelijkheden voor maatschappelijke reïntegratie, niet limitatief zijn (B16/7).¹²

⁹ Te denken valt aan het afleggen van een verklaring, of als getuige worden gehoord (brief van de Staatssecretaris van Justitie, d.d. 18 oktober 2007 inzake de verblijfspositie van slachtoffers mensenhandel, Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 19 637, nr. 1174).

¹⁰ Art. 3.48 lid 1 sub b Vb. Zie Stb. 2007, 436.

¹¹ Wijziging Vreemdelingencirculaire 2000 (2008/09) van 12 februari 2008, Stcrt. 2008, 37.

¹² Ook gedacht kan worden aan psychische problemen waarvoor de vreemdeling in Nederland wordt behandeld, de zorg die de vreemdeling heeft voor kinderen die in Nederland geboren zijn of hier een opleiding volgen en de positie van alleenstaande vrouwen in het land van herkomst.

1.4 Instelling Task Force Mensenhandel

De vijfde mensenhandelrapportage rondde af met de constatering dat veel van de 66 aanbevelingen gericht waren op het daadwerkelijk in de praktijk brengen van wat al op papier geregeld is en met de constatering dat een 'high-level' Task Force Mensenhandel, waarin *alle* relevante ketenpartners vertegenwoordigd zijn, hierin een belangrijke stimulerende en faciliterende rol zou kunnen spelen. Deze aanbeveling werd voortvarend opgepakt en op 27 februari 2008 is inderdaad een Task Force ingesteld, onder voorzitterschap van de portefeuillehouder mensenhandel van het College van Procureurs-generaal. In het instellingsbesluit staat vermeld dat een van de taken van de Task Force, die drie keer per jaar bijeen zal komen, het signaleren, oplossen dan wel adresseren van knelpunten is. De NRM, die deel uitmaakt van de Task Force, is er van meet af aan van uitgegaan dat aan een dergelijke Task Force ook ngo's deel zouden nemen. Toen duidelijk werd dat dit mogelijk niet de bedoeling was heeft zij hier meermalen op aangedrongen. Dat de hulpverlening niet vertegenwoordigd is in de Task Force is een gemiste kans.¹³

1.5 Gemeenten (Amsterdam)

Ook gemeenten hebben een verantwoordelijkheid bij het voorkomen en bestrijden van mensenhandel. Een van de gemeenten die dit voortvarend ter hand nemen is Amsterdam. Na gebleken misstanden in het Wallengebied is een pakket aan maatregelen voorgesteld waarmee ondermeer de mensenhandel een slag toe moet worden gebracht.¹⁴ Zo is voorgesteld het eenzijdig rechtstreeks financieel voordeel trekken uit de relatie met een prostituee strafbaar te stellen. Daarnaast worden verblijfsverboden voor overlastgevende souteneurs en het verhogen van de leeftijdsgrens voor prostituees naar 21 jaar gesuggereerd. Het pakket bevat ook preventieve, deels op daders gerichte, maatregelen zoals weerbaarheidstrainingen voor prostituees en het inschakelen van imams bij loverboyproblematiek. De wenselijkheid en haalbaarheid van deze (en andere) maatregelen wordt nog onderzocht. Inmiddels zijn wel al diverse (raam)bordelen gesloten en/of opgekocht.

De NRM onderschrijft de noodzaak om op een creatieve en vernieuwende manier naar het vraagstuk mensenhandel te kijken. Daarbij is het wel van belang een *sluitende* aanpak na te streven en in dat kader zou ook – en met kracht – het illegale prostitutiecircuit moeten worden aangepakt, zeker nu met de voorgenomen plannen verschuivingen naar het illegale circuit te verwachten zijn. Daarvoor moet (politie)capaciteit worden vrijgemaakt.

¹³ Dat de Task Force, aldus het Instellingsbesluit, nauw contact zal onderhouden met relevante partijen in het veld die niet vertegenwoordigd zijn in de Task Force, waaronder Comensha (voorheen de Stichting tegen Vrouwenhandel) doet hier niet aan af.

¹⁴ Neergelegd in ondermeer de nota's *Oud beroep, nieuw beleid. Nota prostitutie 2007 - 2010* en *Grenzen aan handhaving*.

1.6 Trendrapportage positie slachtoffers mensenhandel

De trendrapportage 2006 over de positie van slachtoffers van mensenhandel die zijn uitgebuit in de seksindustrie (Van Vianen e.a., 2007) is het resultaat van een monitor die is ontwikkeld om met behulp van indicatoren de positie van deze slachtoffers periodiek in kaart te brengen op zeven terreinen, te weten: 1) signalering, 2) toegang tot en gebruik van de B9-regeling, 3) rechtshulp en strafrechtelijke procedure, 4) opvang/huisvesting, 5) gezondheidszorg, 6) inkomen en scholing, en 7) voortgezet verblijf en terugkeer. Er was voorzien in een tweejaarlijkse periodieke meting, maar over nogal wat indicatoren is geen betrouwbare informatie te verkrijgen en de onderzoekers concluderen dat er, alvorens de monitor opnieuw af te nemen, geïnvesteerd moet worden in de kwaliteit van registratie en informatieverzameling. Voorts wordt de vraag gesteld of de NRM enkele van de wel betrouwbare indicatoren in de jaarlijkse mensenhandelrapportages terug kan laten komen. Een aantal van de ook in de monitor gebruikte indicatoren maakt al standaard deel uit van de BNRM-rapportages, andere kunnen worden toegevoegd. Hierbij moet wel aangetekend worden dat in verschillende van de gebruikte databestanden niet gedifferentieerd kan worden naar sector waarin de uitbuiting plaatsvond, zoals ook Vianen e.a. (2007) aangeven. Ging het in 2006, het jaar waarop de eerste trendrapportage betrekking heeft, nog om incidentele gevallen van uitbuiting buiten de seksindustrie die nauwelijks of geen effect zullen hebben op gesignaleerde trends, dit verandert met de toegenomen aandacht voor dat fenomeen. Dat is ook voor BNRM een probleem.¹⁵ Het BNRM werkteerterrein omvat weliswaar mensenhandel in brede zin, maar het is toch van groot belang om in de rapportages, bij kwantitatieve gegevens over opsporing, vervolging, B9 aanvragen en -verleningen, aan te kunnen geven welk gedeelte van de informatie betrekking heeft op uitbuiting in de seksindustrie, en welk deel op uitbuiting in andere economische sectoren of wellicht op mensenhandel met het oogmerk van verwijdering van organen.

Een belangrijke meerwaarde van het trendonderzoek is dat verschillende databestanden aan elkaar werden gekoppeld, zodat er nu meer inzicht is in de (on)mogelijkheden en in de informatie die dat oplevert.

1.7 Onderhavige rapportage

Hoofdstuk 2 gaat over de slachtoffers van mensenhandel. Het bevat cijfermatige gegevens over hun leeftijd, sekse en land van herkomst, afkomstig van Comensha (voorheen STV) en informatie over B9-aanvragen en -verleningen, afkomstig van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND).

---

¹⁵ Dit leidde tot de aanbeveling om te bezien hoe een dergelijke differentiatie wel kan worden gemaakt in OM-data en de B9-informatie van de IND (zie aanbeveling 64^{NRMS}).

Hoofdstuk 3 gaat over verdachten van mensenhandel en over voor mensenhandel veroordeelde daders. Het bevat cijfermatige gegevens over hun leeftijd, land van herkomst en sekse. De gegevens zijn afkomstig uit OM-data.

Hoofdstuk 4 betreft de vervolging van verdachten van mensenhandel. Het bevat informatie over het aantal en de aard van de bij het OM ingeschreven zaken, de afhandeling door het OM en de afdoening door de rechter.

Op deze plaats tot slot een woord van dank aan alle personen en instanties die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze rapportage.

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gegevens over de slachtoffers van mensenhandel. Daarbij gaat het om enkele achtergrondkenmerken, waaronder leeftijd, sekse en land van herkomst. Voorts om het aantal aanvragen en verleningen van de B9 en (summiere) informatie over schadevergoeding aan slachtoffers. De informatie is afkomstig van Comensha, voorheen Stichting Tegen Vrouwenhandel (STV),¹ de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) en – voor wat betreft de schadevergoeding – uit OM-data. De politie registreert aangiften in het Herkenningssysteem (HKS). Omdat de bij de KLPD (Dienst Nationale Recherche Informatie) opgevraagde HKS-gegevens voor mensenhandel incompleet bleken te zijn – niet alle politiekorpsen registreren deze informatie voldoende betrouwbaar – is het niet mogelijk hiervan een compleet landelijk beeld te geven (Mantgem e.a., 2007) en is besloten deze informatie niet in de onderhavige rapportage op te nemen.

2.2 Slachtofferregistratie Comensha

Comensha heeft ondermeer de taak (vermoedelijke) slachtoffers van mensenhandel te registreren. Daarbij gaat het om slachtoffers die op verschillende wijzen en door verschillende melders bij Comensha bekend worden, niet om slachtoffers die, via formele toetsing op bepaalde criteria, als ‘officiële slachtoffers’ kunnen worden beschouwd.²

Echter niet alle slachtoffers worden gesignaleerd en niet alle (wel gesignaleerde) slachtoffers worden gemeld. Doordat Comensha voor informatie afhankelijk is van derden en zelf aan geeft niet genoeg capaciteit te hebben om deze informatie – voor zover elders beschikbaar – te achterhalen, is over veel wél gemelde slachtoffers maar weinig bekend.³ Daardoor is het maken van kruistabellen op meer dan basale kenmerken als land van herkomst, leeftijd en sekse, in feite onmogelijk. Ook zijn, zeker als de informatie beperkt is, dubbel tellingen niet geheel uit te sluiten.

---

¹ Hoewel zowel de gegevens als de verzameling daarvan dateren van de tijd dat Comensha nog STV heette, wordt hier waar mogelijk gerefereerd aan Comensha, al was het maar om aan de nieuwe naam te wennen.

² Het is van belang dat op te merken omdat deze slachtoffercijfers vaak worden vergeleken met slachtoffercijfers uit andere landen, die dan veelal uitsluitend betrekking hebben op ‘officieel erkende slachtoffers’ en die om die reden waarschijnlijk voor wat betreft de buitenlandse slachtoffers het best vergeleken kunnen worden met de Nederlandse B9-cijfers.

³ Een van de aanbevelingen in de vijfde mensenhandeldrapportage betrof verbetering van de cliëntenregistratie van (toen nog) STV.

Deze paragraaf bevat informatie over de door Comensha geregistreerde (mogelijke) slachtoffers. Hun aantal groeide jaarlijks: in 2004 waren het er 403, in 2005 424 en in 2006 579.⁴ De gegevens betreffen de bovengenoemde basale kenmerken van de slachtoffers. Vervolgens wordt aangegeven wie de melders zijn en wordt, voor zover mogelijk, over de in 2005 en 2006 gemelde slachtoffers enige nadere informatie gepresenteerd.⁵ De informatie in deze paragraaf is grotendeels gebaseerd op door Comensha verstrekte bestanden. De gepresenteerde aantallen wijken op enkele punten af van de aantallen in de STV-jaarverslagen.⁶ Voor sommige gegevens wordt gerefereerd aan de jaarverslagen. Waar dit laatste het geval is, is dit expliciet vermeld.

2.2.1 Land van herkomst

Tabel 2.1 bevat per jaar een rangordening van de vijf meest voorkomende landen van herkomst van slachtoffers.⁷

Tabel 2.1 Rangordening van meest voorkomende herkomstlanden van bij Comensha gemelde (mogelijke) slachtoffers, per jaar⁸

Land	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Nederland	5	4		1	1	1
Nigeria	4	2	3	4	3	2
Bulgarije	1	1	1	2	2	3
Roemenië		3	2	3	4	4
China						5
Tsjechië					5	
Russische Federatie	2	5		5		
Oekraïne	3		4			
Brazilië			5			

Nederland is in 2006, evenals in de twee jaren daarvoor, het meest voorkomende herkomstland van slachtoffers mensenhandel. Nigeria, Bulgarije en Roemenië staan op plaats twee, drie en vier. Deze plaatsen bezetten ze, in wisselende volgorde, voor het derde jaar. De al gesignaleerde opkomst van China als belangrijk land van herkomst (STV Nieuws, 1, 2007) manifesteert zich in een vijfde plaats voor deze nieuwkomer in de top vijf.⁹

⁴ In 2007 waren er 716 meldingen (op 11 maart 2008 naar buiten gebrachte cijfers uit de slachtofferregistratie van Comensha).

⁵ Voor 2005 is deze informatie voor het eerst op iets grotere schaal dan voorheen beschikbaar.

⁶ Over 2006 kreeg BNRM voor het eerst een uiteraard anoniem, maar wel tot individuele slachtoffers herleidbaar STV-databestand. Dat bood meer inzicht in de beperkingen van de registratie. Volgens Comensha zijn de hier vermelde gegevens de juiste (Comensha, via de mail).

⁷ Het meest recente jaar bepaalde de volgorde waarin de landen in de tabel zijn genoemd.

⁸ Gebaseerd op de nationaliteit van de (mogelijke) slachtoffers.

⁹ Voor 2007 ziet de top 5 er als volgt uit: 1) Nederland, 2) Nigeria, 3) Bulgarije, 4) China en 5) Sierra Leone (op 11 maart 2008 naar buiten gebrachte cijfers uit de slachtofferregistratie van Comensha).

De in 2006 bij Comensha geregistreerde slachtoffers hebben 55 verschillende nationaliteiten. Tabel 2.2 bevat de meest voorkomende.¹⁰ In Bijlage 4 (Tabel B2.2) is een compleet overzicht van alle nationaliteiten – in alfabetische volgorde – opgenomen.

Tabel 2.2 Nationaliteit van bij Comensha geregistreerde (mogelijke) slachtoffers, per jaar

Nationaliteit	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Albanese	8	2%	2	1%	8	2%	2	0%	1	0%
Angolese	3	1%	2	1%	2	0%	8	2%	2	0%
Belarussische	8	2%	-	-	12	3%	3	1%	-	-
Braziliaanse	-	-	12	5%	5	1%	8	2%	17	3%
Bulgaarse	59	17%	48	19%	55	14%	52	12%	39	7%
Chinese	8	2%	8	3%	9	2%	5	1%	29	5%
Congolese	3	1%	1	0%	-	-	3	1%	5	1%
Hongaarse	1	0%	-	-	3	1%	9	2%	13	2%
Indiase	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1%
Joegoslavische	-	-	1	0%	2	0%	5	1%	1	0%
Kameroense	10	3%	5	2%	11	3%	4	1%	4	1%
Litouwse	13	4%	9	4%	3	1%	3	1%	6	1%
Marokkaanse	4	1%	2	1%	11	3%	11	3%	9	2%
Moldavische	14	4%	1	0%	6	1%	2	0%	2	0%
Nederlandse	18	5%	11	4%	59	15%	98	23%	146	25%
Nigeriaanse	45	13%	21	8%	39	10%	28	7%	86	15%
Oekraïense	5	1%	14	5%	8	2%	10	2%	10	2%
Poolse	9	3%	3	1%	8	2%	13	3%	27	5%
Roemeense	22	6%	31	12%	45	11%	23	5%	34	6%
Russische	16	5%	11	4%	14	3%	13	3%	12	2%
Sierra Leone	12	3%	11	4%	6	1%	14	3%	20	4%
Slowaakse	2	1%	2	1%	3	1%	10	2%	2	0%
Thaise	3	1%	5	2%	2	0%	2	0%	3	1%
Togolese	6	2%	2	1%	2	0%	2	0%	2	0%
Tsjechische	6	2%	3	1%	2	0%	18	4%	3	1%
Turkse	5	1%	1	0%	2	0%	2	0%	5	1%
Overige	42	12%	32	12%	70	17%	49	12%	56	10%
Onbekend	21	6%	19	7%	16	4%	27	6%	38	7%
Totaal	343	100%	257	100%	403	100%	424	100%	579	100%

In 2006 komen 146 (25%) van de bij Comensha gemelde slachtoffers uit Nederland. In 2006 was er sprake van een toename (absoluut en percentueel) van slachtoffers met Braziliaanse,

¹⁰ Een nationaliteit is opgenomen als in een (of meer) van de jaren in de periode 2002 tot en met 2006 ten minste vijf slachtoffers die nationaliteit hadden.

Chinese, Nigeriaanse en Poolse nationaliteit. Nog steeds komen er veel slachtoffers uit Bulgarije, maar hun aandeel in het totaal nam wel af. India is in 2006 een nieuwkomer (7 slachtoffers). De voor 2004 en 2005 gemelde groei van het aantal (en aandeel) van slachtoffers met Marokkaanse en Tsjechische nationaliteit zette niet door.

Tabel 2.3 bevat de leeftijdsverdeling van de in 2001 tot en met 2006 bij Comensha gemelde slachtoffers.

Tabel 2.3 *Leeftijdsverdeling van bij Comensha gemelde (mogelijke) slachtoffers, per jaar*

Leeftijd	2001		2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
10 t/m 14 jr	2	1%	-	-	2	1%	3	1%	1	0%	10	2%
15 t/m 17 jr	25	9%	41	12%	18	7%	23	6%	23	5%	93	16%
18 t/m 23 jr	86	30%	130	38%	112	44%	165	41%	167	39%	222	38%
24 t/m 30 jr	39	14%	56	16%	54	21%	141	35%	150	35%	151	26%
31 t/m 40 jr	12	4%	19	6%	25	10%	61	15%	50	12%	66	11%
41 jr en ouder	1	0%	5	1%	5	2%	-	-	15	4%	9	2%
Onbekend	119	42%	92	27%	41	16%	12	3%	18	4%	28	5%
Totaal	284	100%	343	100%	257	100%	405	100%	424	100%	579	100%

Bron: STV (jaarverslagen).

De meeste gemelde slachtoffers waren in 2006, net als in de jaren daarvoor, in de leeftijd van 18 tot en met 30 jaar. De toename van het aantal meldingen met betrekking tot minderjarige slachtoffers, vooral in de leeftijd van 15 tot en met 17 jaar, is opvallend.

Van de 101 minderjarige slachtoffers van wie leeftijd en nationaliteit bekend zijn, hebben er 35 de Nederlandse nationaliteit, 32 de Nigeriaanse, zes de Chinese, zes de Sierra Leoonse, vijf de Bulgaarse en vier de Roemeense nationaliteit.¹¹ De overige minderjarigen hebben 13 verschillende nationaliteiten.¹²

2.2.2 Sekse

In 2006 bevonden zich onder de 579 nieuw aangemelde slachtoffers 30 mannen of jongens. Vijf van hen waren minderjarig, van wie twee jonger dan 15 jaar. De herkomstlanden zijn – met tussen haakjes het aantal mannen of jongens dat uit het betreffende land afkomstig is – India (7), China (4), Bangladesh, Nigeria en Turkije (elk 3), Congo (2), Armenië, Azerbeidzjan, Bulgarije, Chili, Kameroen, Mauritanië en Sierra Leone (elk 1). Van één man is het land van herkomst onbekend. Vijf van de 30 mannen werden tewerkgesteld in de prostitutie,

¹¹ Het aandeel minderjarigen loopt uiteen van rond de 12% (voor de Bulgaarse en Roemeense slachtoffers) tot 37% (voor de Nigeriaanse slachtoffers).

¹² Zes slachtoffers hebben de Congolese, Marokkaanse, of Surinaamse nationaliteit (elk 2) en zeven slachtoffers respectievelijk de Armeense, Chinese, Italiaanse, Litouwse, Mongolische, Russische of Turkse nationaliteit.

de vier Chinese mannen werkten in de horeca, maar meldingen in relatie tot de land- en tuinbouw kwamen het meest frequent voor (negen mannen) (Jaarverslag STV 2006, p.8). Het aantal meldingen van mannelijke slachtoffers is, waarschijnlijk door toegenomen aandacht voor uitbuiting buiten de seksindustrie en het daar op gang komen van mensenhandelonderzoeken, in 2006 veel groter dan in eerdere jaren en groeit nog steeds.¹³ In 2005 bevonden zich onder de 424 nieuw aangemelde slachtoffers slechts twee mannen. Zij werden beide in de prostitutie uitgebuit. In 2004 is één man of jongen gemeld,¹⁴ in 2003 geen.

2.2.3 Verblijfplaats

Tabel 2.4 geeft een beeld van de verblijfplaats van de in 2006 gemelde slachtoffers op het moment van aanmelding.

Tabel 2.4 Verblijfplaats (mogelijke) slachtoffers op moment van melding bij Comensha (2006)

Verblijfplaats	vrouwen		mannen		totaal	
	N	%	N	%	N	%
zelfstandig	110	20%	-	-	110	19%
opvang	83	15%	1	3%	84	15%
(vreemdelingen)detentie ¹⁵	60	11%	16	53%	76	13%
inwonend	42	8%	1	3%	43	7%
zwervend	11	2%	-	-	11	2%
buitenland	9	2%	-	-	9	2%
MOB*	7	1%	-	-	7	1%
land van herkomst	5	1%	-	-	5	1%
ziekenhuis/GGZ instelling	3	1%	1	3%	4	1%
gesloten inrichting ¹⁶	1	0%	-	-	1	0%
overig/onbekend ¹⁷	218	40%	11	37%	229	40%
Totaal	549	100%	30	100%	579	100%

* Vertrokken met onbekende bestemming

Veel van de bij Comensha gemelde slachtoffers wonen op het moment van aanmelding – voor zover bekend – zelfstandig, 15% verblijft in een vorm van opvang en een aanzienlijk deel (13%) zit in (vreemdelingen)detentie. Onder de laatsten zijn naar verhouding veel mannen: het geldt voor 53% van de mannen tegen 11% van de vrouwen. Voorts lijken onder de

¹³ In 2007 zijn 49 mannen gemeld (op 11 maart 2008 naar buiten gebrachte cijfers uit de slachtofferregistratie van Comensha).

¹⁴ Mondelinge informatie van STV.

¹⁵ 'Vreemdelingen' staat tussen haakjes, maar het gaat hier met name om vreemdelingendetentie.

¹⁶ Hier moet men denken aan gesloten opvang voor een slachtoffer van een loverboy.

¹⁷ Daarbij gaat het in de meeste gevallen om een onbekende verblijfplaats, in enkele gevallen om verblijf bij ouders. Deze laatste optie is in de Comensha registratiegegevens over 2007 overigens als aparte verblijfs categorie opgenomen (informatie van Comensha, via de mail en mondeling).

gedetineerde slachtoffers naar verhouding veel Nigerianen te zijn (in ieder geval 26). En 20 van de gedetineerde slachtoffers (18 meisjes en 2 jongens) zijn minderjarig.

2.2.4 Melders

Tabel 2.5 geeft een overzicht van de verschillende categorieën melders in de periode van 2001 tot en met 2006.

Tabel 2.5 Melders van (mogelijke) slachtoffers, per jaar

Melder	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Politie ¹⁸	193	56%	153	60%	192	47%	218	51%	310	54%
Netwerken mensenhandel ¹⁹	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	104	18%
KMar ²⁰	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	56	10%
IND ²¹	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	15	3%
Opvangvoorziening ²²	24	7%	20	8%	49	12%	75	18%	21	4%
Vluchtelingenwerk/asiel ²³	25	7%	17	7%	12	3%	19	4%	8	1%
Hulpverleningsinstelling ²⁴	11	3%	10	4%	18	4%	2	0%	9	2%
Jeugdhulpverlening ²⁵	10	3%	6	2%	14	3%	6	1%	8	1%
Gezondheidszorg/veldwerk ²⁶	5	1%	4	2%	3	1%	5	1%	3	1%
Juridische/Maatschappelijke dienstverlening ²⁷	13	4%	3	1%	22	5%	10	2%	16	3%

¹⁸ Daarbij gaat het om alle mogelijke politiediensten die met mensenhandel te maken (kunnen) krijgen.

¹⁹ De netwerken mensenhandel zijn door Comensha opgezet met als doel geïntegreerde hulpverlening aan slachtoffers tot stand te brengen. De netwerken staan onder supervisie van een zorgcoördinator of - als die er niet is - Comensha zelf. De (weinig) meldingen vanuit de netwerken werden voorheen ondergebracht in de categorie 'opvangvoorzieningen'. Vanwege de toename in 2006 van de meldingen vanuit de netwerken, zijn deze als aparte categorie opgenomen in het Jaarverslag 2006 van de STV en dus ook in deze tabel.

²⁰ In 2006 werden door de KMar voor het eerst veel (mogelijke) slachtoffers gemeld; daarom deze aparte categorie in het Jaarverslag 2006 van de STV en in deze tabel. De Kmar-meldingen zijn het resultaat van de activiteiten van het Sluisteam dat op Schiphol (potentiële) slachtoffers van mensenhandel onderschept.

²¹ Voor de IND geldt eveneens dat daar in 2006 voor het eerst zoveel meldingen vandaan kwamen dat er een aparte categorie in het Jaarverslag 2006 van de STV en in deze tabel werd opgenomen.

²² Waaronder voorzieningen voor maatschappelijke- en vrouwenopvang en religieuze, particuliere of lokale initiatieven.

²³ Daarbij gaat het om beroepsgroepen die werkzaam zijn in aanmeldcentra, opvangcentra en asielzoekerscentra, zoals Vluchtelingenwerk, maar ook om begeleiders en medische staf, het COA en het Grenshospitium.

²⁴ Algemeen Maatschappelijk Werk en Prostitutie Maatschappelijk Werk.

²⁵ Raad voor de Kinderbescherming, Bureaus Jeugdzorg en het Voogdijmaatschappelijk werk van Stichting NIDOS.

²⁶ Instellingen (GGD's, artsen, ziekenhuismedewerkers) die op de werkplek of tijdens spreekuren medische zorg en voorlichting bieden aan prostituees.

²⁷ In het STV-jaarverslag over 2004 werd de categorie 'maatschappelijke dienstverlening' geïntroduceerd (zonder specificatie). Daarvoor werd gewerkt met de categorie 'juridische dienstverlening' (Bureaus voor Rechtspraak, Sociale Raadsliden, Bureaus voor slachtofferhulp en advocaten). In het STV-jaarverslag over 2006 worden beide categorieën gebruikt. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid zijn in Tabel 2.5 voor 2006 beide categorieën samengevoegd. In de tabel betreffen de jaren 2001 en 2002 dus gegevens over 'juridische dienstverlening', de ja-

Vervolg Tabel 2.5

Melder	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slachtoffer zelf	11	3%	3	1%	12	3%	12	3%	7	1%
Particulier ²⁸	36	10%	23	9%	23	6%	nvt	nvt	20	3%
Onbekend ²⁹	-	-	-	-	-	-	37	9%	2	0%
Overige ³⁰	15	4%	18	7%	60	15%	40	9%	-	-
Totaal	343	100%	257	100%	405	100%	424	100%	579	100%

Bron: STV (jaarverslagen).

In 2006 is de politie, evenals de voorgaande jaren, verreweg de belangrijkste melder, op afstand gevolgd door de (hulpverlenings)netwerken mensenhandel. Ook KMar en IND zijn frequente melders (geworden).

2.2.5 Nadere achtergrondinformatie over de slachtoffers

In 2003 nam Comensha een geautomatiseerd systeem met diverse relevante (achtergrond) variabelen in gebruik. Na startproblemen zou met ingang van 2005 meer informatie over de geregistreerde (mogelijke) slachtoffers beschikbaar zijn dan voorheen, maar het blijft moeilijk deze informatie te achterhalen, zodat ook over 2006 voor veel cliënten een groot deel van de informatie ontbreekt. Toch is er weer voor gekozen enkele (achtergrond)kenmerken te presenteren die desondanks interessant kunnen zijn. Omdat de navolgende cijfers en percentages door de vele ontbrekende gegevens als ondergrens moeten worden beschouwd, worden ze echter niet vergeleken met de gegevens over 2005.

Van de in 2006 bij Comensha aangemelde slachtoffers is bekend dat ten minste:

- 73 van de 549 aangemelde vrouwelijke slachtoffers (13%) kinderen hebben. De kinderen van 25 van hen verblijven bij hun moeder in Nederland, de kinderen van twaalf slachtoffers verblijven elders in Nederland, die van 23 slachtoffers verblijven in het land van herkomst en van de overigen is niet bekend waar hun kinderen verblijven (Bron: STV Jaarverslag 2006, p.8);
- 14 van de (vrouwelijke) slachtoffers (3%) op het moment van registratie zwanger zijn, onder wie twee minderjarigen en 119 (22%) niet (voor de overige 75% is dit niet bekend). Naar verhouding veel van de Chinese vrouwen en meisjes zijn zwanger (3 van de 10);
- 15 (4%) van de in totaal 579 slachtoffers drugs gebruiken, 156 (27%) niet (voor de overige 408 - 70% - is dit niet bekend);

ren 2003 tot en met 2005 gegevens over 'maatschappelijke dienstverlening' en het jaar 2006 een combinatie van beide.

²⁸ Het kan gaan om familie, vrienden of (nieuwe) partner van het slachtoffer. Soms komt een melding van een klant (Jaarverslag STV, 2006).

²⁹ Het valt op dat er in 2005 veel melders als 'onbekend' zijn gecategoriseerd, daarvoor geen enkele en in 2006 kwam dit alleen heel incidenteel voor.

³⁰ Waaronder migrantenorganisaties en - in 2005 - particulieren. In 2006 zijn de meldingen van particulieren weer, evenals vóór 2005, in een aparte categorie ondergebracht.

- 35 slachtoffers (6%) (ook) uitgebuit zijn buiten de prostitutie,³¹ 387 (67%) niet (voor 157 – 27% – onbekend);
  - aan 101 slachtoffers bedenktijd is aangeboden. Dit is 26% van de slachtoffers waarvan bekend is dat zij geen Nederlandse nationaliteit hebben.³² Aan 144 slachtoffers (36%) is geen bedenktijd aangeboden en voor de overige niet-Nederlandse slachtoffers is dit niet bekend.
  - 49 slachtoffers gebruik maakten van bedenktijd. Dit is 12% van de slachtoffers waarvan bekend is dat zij geen Nederlandse nationaliteit hebben.
  - 208 slachtoffers (36%) aangifte hebben gedaan en 101 (17%) niet. Van 52 slachtoffers liep de bedenktijd nog en voor de overigen is niet bekend of zij al of niet aangifte deden.
- (Bron: STV-bestanden).

2.3 Slachtoffers in de B9

2.3.1 B9-aanvragen en -verleningen

In 2006 ontving de IND 180 B9-aanvragen en verleende er 150. Dat is meer dan twee keer zo veel als het jaar ervoor, een enorme toename dus. Het gaat hier om een specifieke categorie slachtoffers/getuige-aangevers van mensenhandel, namelijk zij die illegaal in Nederland verblijven en die mee (willen) werken met politie en justitie. Op grond van deze gegevens kan *geen* percentage verleningen worden berekend omdat niet alle B9-aanvragen in het jaar van aanvraag worden afgehandeld. Voor de onderzoeksverantwoording en enkele aanvullende kanttekeningen bij de gegevens wordt verwezen naar Bijlage 2.

2.3.2 Leeftijd personen met (aanvraag) B9

Tabel 2.6 bevat de leeftijdsverdeling van slachtoffers/getuigen die in 2005 of 2006 een B9 aanvragen/kregen

Tabel 2.6 *Leeftijdsverdeling van personen met (aanvraag) B9 (2005 en 2006)*

Leeftijd	B9 Aanvragen 2005		B9 Aanvragen 2006		B9 verleningen 2005		B9 verleningen 2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%
0 t/m 10 jaar	2	3%	1	1%	-	-	-	-
11 t/m 17 jaar	5	7%	33	18%	5	8%	27	18%
18 t/m 25 jaar	36	47%	82	46%	29	48%	70	47%
26 t/m 30 jaar	22	29%	29	16%	18	30%	23	15%
31 t/m 40 jaar	10	13%	25	14%	8	13%	24	16%
41 jaar en ouder	2	3%	10	6%	1	2%	6	4%
Totaal	77	100%	180	100%	61	100%	150	100%

³¹ Dat vond plaats in de land- en tuinbouw (16 slachtoffers), de horeca (11 slachtoffers), huishoudelijk werk (5 slachtoffers), 'in het huwelijk' (2 slachtoffers) en in slachterijen (1 slachtoffer).

³² In 2006 hadden 395 slachtoffers een niet-Nederlandse nationaliteit (579 slachtoffers in totaal minus 146 Nederlandse slachtoffers en minus 38 slachtoffers met onbekende nationaliteit).

In 2006 was, evenals in het jaar daarvoor, bijna de helft van de personen voor wie een B9 is aangevraagd c.q. afgegeven, in de leeftijd van 18 tot 26 jaar. Gezien de forse toename van het aantal aanvragen en verleningen in 2006 is het niet verwonderlijk dat het aantal aanvragen/verleningen in bijna alle leeftijdscategorieën in absolute zin groeide. Procentueel is er alleen sprake van een substantiële toename in de leeftijdscategorie van 11 tot en met 17-jarigen, terwijl het aandeel aanvragen van/verleningen aan 26 tot en met 30-jarigen fors daalde. Onder de aanvragers bevonden zich in 2006 34 minderjarigen en in datzelfde jaar werd aan 27 minderjarigen de B9 verleend. Onder de minderjarigen worden – incidenteel en abusievelijk – ook wel kinderen van slachtoffers en kinderen van getuigen als B9-aanvragers geregistreerd. Het jongste kind, een jongen, is waarschijnlijk het kind van een slachtoffer. Van de 11 tot en met 17-jarigen is er waarschijnlijk één (ook een jongen) het kind van een slachtoffer.

2.3.3 Sekse personen met (aanvraag) B9

De verwachte verschuiving wat betreft de sekse van de slachtoffers ten gevolge van de uitbreiding van het mensenhandelartikel (meer mannelijke slachtoffers) lijkt zich inderdaad af te tekenen. Waren in 2005, het eerste jaar na de wetswijziging, vrijwel alle B9-aanvragers vrouw (96%), in 2006 betrof 11% van de aanvragen mannen. De B9-verleningen geven een vergelijkbaar beeld: in 2005 betrof 2% mannen, in 2006 11%.

2.3.4 Herkomst personen met (aanvraag) B9

Tabel 2.7 bevat een overzicht van de meest voorkomende nationaliteiten van slachtoffers en getuigen met een B9(-aanvraag).³³ Een tabel met alle nationaliteiten is opgenomen in Bijlage 4 (Tabel B2.7).

Tabel 2.7 Nationaliteit personen met (aanvraag) B9 (2005 en 2006)

Nationaliteit	Aanvragen 2005		Aanvragen 2006		Verleningen 2005		Verleningen 2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Bulgaarse	12	16%	19	11%	11	18%	18	12%
Chinese	2	3%	9	5%	1	2%	9	6%
Nigeriaanse	6	8%	43	24%	4	7%	33	22%
Poolse	3	4%	9	5%	3	5%	2	1%
Roemeense	6	8%	26	14%	6	10%	24	16%
Russische	5	7%	3	2%	5	8%	3	2%
Sierra Leoonse	7	9%	11	6%	8	13%	10	7%
Overige	34	44%	59	33%	22	36%	50	33%
Onbekend	2	3%	1	1%	1	2%	1	1%
Totaal	77	100%	180	100%	61	100%	150	100%

³³ Een nationaliteit is in de tabel opgenomen als in ten minste een van de jaren 2005 of 2006 vijf of meer slachtoffers/getuigen die een B9 aanvroegen of kregen, de betreffende nationaliteit bezaten.

In 2006 heeft bijna een kwart van de slachtoffers/getuigen van mensenhandel, voor wie een B9-verblijfsvergunning is aangevraagd c.q. afgegeven, de Nigeriaanse nationaliteit, een enorme toename vergeleken met het jaar daarvoor. Nigeria staat daarmee aan de top van herkomstlanden van slachtoffers en getuigen 'in de B9'. Roemenië staat zowel qua aanvragen als qua verleningen in 2006 op de tweede plaats, gevolgd door Bulgarije dat in 2005 nog op nummer één stond.³⁴

In Tabel 2.8 zijn de slachtoffers/getuigen met B9(-aanvraag) ingedeeld naar herkomstregio. Daarbij wordt binnen Europa – waar veel slachtoffers vandaan komen – onderscheid gemaakt tussen landen die in 1995 lid waren van de EU,³⁵ landen die in 2004 lid werden van de EU of die op dat moment kandidaat-lid waren en in 2007 toetraden,³⁶ niet-EU-landen in Oost-Europa³⁷ en niet-EU-landen in West-Europa.³⁸ Daarnaast worden continenten onderscheiden.³⁹

Tabel 2.8 Herkomstregio personen met (aanvraag) B9 (2005 en 2006)

Herkomstregio	Aanvragen 2005		Aanvragen 2006		Verleningen 2005		Verleningen 2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%
EU: 1995	2	3%	-	-	2	3%	-	-
EU: nieuwe (kandidaat)lidstaten 2004	26	34%	62	34%	26	43%	51	34%
Niet-EU-landen Oost-Europa	15	20%	13	7%	10	16%	12	8%
Niet-EU-landen West-Europa	1	1%	-	-	1	2%	-	-
Afrika	19	25%	76	42%	17	28%	60	40%
Latijns-Amerika en Caraïben	4	5%	2	1%	1	2%	2	1%
Azië	8	10%	25	14%	3	5%	23	15%
Onbekend/stateloos	2	3%	2	1%	1	2%	2	1%
Totaal	77	100%	180	100%	61	100%	150	100%

Voor zowel 2006 als 2005 geldt dat het merendeel van de slachtoffers en getuigen, voor wie een B9-verblijfsvergunning is aangevraagd of afgegeven, afkomstig is uit de landen die in 2004 en 2007 toetraden tot de EU, Afrika en niet-EU-landen in Oost-Europa. Het aandeel van Afrika nam hierin zowel absoluut als relatief fors toe, terwijl dat van niet-EU landen in Oost-Europa – vooral naar verhouding – afnam.

³⁴ Net als in 2000 en 2001.^{NRM5}

³⁵ België, Duitsland, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, Ierland, Verenigd Koninkrijk, Griekenland, Portugal, Spanje, Finland, Oostenrijk en Zweden.

³⁶ Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Bulgarije en Roemenië.

³⁷ Russische Federatie, Moldavië, Oekraïne, Wit-Rusland, Albanië, Bosnië en Herzegovina, Klein-Joegoslavië, Macedonië, Kroatië, Montenegro, Kazachstan, Turkije, Kyrgyzstan.

³⁸ Zwitserland, Noorwegen, IJsland, Eiland Man, Faeröer Eilanden, Andorra, Gibraltar, Griekenland, Heilige Stoel, San Marino, Liechtenstein, Monaco.

³⁹ Alleen opgenomen in de tabel als daar personen met B9(-aanvraag) vandaan kwamen.

2.3.5 Politieregio en B9

De politie geeft de namen van slachtoffers en getuigen van mensenhandel die een verklaring hebben afgelegd (wat ambtshalve wordt opgevat als een aanvraag voor een tijdelijke verblijfsvergunning in het kader van de B9-regeling) door aan de IND. De IND verstrekt de verblijfsvergunningen en registreert – naast andere kenmerken – uit welke politieregio een aanvraag afkomstig is. Tabel 2.9 geeft daarvan een overzicht.

Tabel 2.9 Politieregio waaruit B9(-aanvraag) afkomstig is (2005 en 2006)

Regio	Aanvragen 2005		Aanvragen 2006		Verleningen 2005		Verleningen 2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Amsterdam-Amstelland	8	10%	25	14%	6	10%	23	15%
Brabant-Noord	1	1%	2	1%	-	-	2	1%
Brabant-Zuid-Oost	2	3%	8	4%	2	3%	8	5%
Drenthe	1	1%	4	2%	2	3%	3	2%
Flevoland	1	1%	2	1%	2	3%	2	1%
Friesland	10	13%	4	2%	8	13%	4	3%
Gelderland-Midden	3	4%	6	3%	2	3%	2	1%
Gelderland-Zuid	-	-	2	1%	-	-	2	1%
Gooi en Vechtstreek	1	1%	-	-	1	2%	-	-
Groningen	2	3%	9	5%	3	5%	8	5%
Haaglanden	2	3%	17	9%	2	3%	16	11%
Hollands Midden	1	1%	3	2%	1	2%	3	2%
IJsselland	3	4%	3	2%	1	2%	1	1%
Kennemerland	3	4%	43	24%	2	3%	34	23%
Limburg-Noord	-	-	-	-	-	-	-	-
Limburg-Zuid	1	1%	2	1%	1	2%	2	1%
Midden- en West-Brabant	1	1%	10	6%	1	2%	8	5%
Noord- en Oost-Gelderland	5	7%	3	2%	4	7%	2	1%
Noord-Holland Noord	2	3%	3	2%	-	-	3	2%
Rotterdam-Rijnmond	10	13%	13	7%	9	15%	11	7%
Twente	3	4%	1	1%	3	5%	1	1%
Utrecht	9	12%	5	3%	5	8%	4	3%
Zaanstreek-Waterland	-	-	-	-	1	2%	-	-
Zeeland	-	-	4	2%	-	-	4	3%
Zuid-Holland-Zuid	1	1%	1	1%	1	2%	1	1%
Onbekend	7	9%	10	6%	4	7%	6	4%
Totaal	77	100%	180	100%	61	100%	150	100%

B9-aanvragen waren – evenals verleningen – in 2006 naar verhouding vaak afkomstig uit Kennemerland, Amsterdam Amstelland, en Haaglanden.

2.3.6 Voortgezet verblijf

Veel slachtoffers en getuigen willen na afloop van de B9 in Nederland blijven.^{NRM3} Zoals gemeld in de vijfde mensenhandelrapportage zijn bij de IND-contactpersonen mensenhandel in 2006 34 aanvragen voor voortgezet verblijf binnengekomen, waarvan er – in eerste aanleg – evenveel zijn gehonoreerd als afgewezen (17 om 17).

2.4 Schadevergoeding

In de vijfde mensenhandelrapportage zijn de verschillende mogelijkheden beschreven die open staan voor slachtoffers van mensenhandel om materiële of immateriële schade vergoed te krijgen. Een daarvan is zich als benadeelde partij te voegen in het strafproces. De civiele vordering van het slachtoffer wordt dan tegelijk met de strafzaak behandeld. De rechter kan, naast de toewijzing van de civiele vordering, ook een schadevergoedingsmaatregel opleggen. Het slachtoffer kan daarom vragen, maar de rechter kan deze sanctie ook ambtshalve opleggen. Ook kan de rechter bij het toekennen van een straf als bijzondere voorwaarde stellen storting van een bedrag in het Schadefonds Geweldsmisdrijven of een andere instelling die de belangen van slachtoffers van strafbare feiten behartigt. Verder kunnen slachtoffers een beroep doen op het *Schadefonds Geweldsmisdrijven*,⁴⁰ gebruik maken van schadebemiddeling – al is dat laatste gezien de aard van het misdrijf geen voor de hand liggende optie – of zich tot de civiele rechter wenden.

OM-data bevat (enige) informatie over de (straf)rechterlijke beslissingen betreffende schadevergoeding. Alvorens die te presenteren eerst (in Tabel 2.10) een overzicht van de aantallen verdachten die in de jaren 2003 tot en met 2006 (mede) veroordeeld werden wegens mensenhandel⁴¹ en de hen opgelegde straffen (zie voor gedetailleerder informatie hierover hoofdstuk 4, tabel 4.9).

Tabel 2.10 Opgelegde straffen na veroordeling voor (mede) mensenhandel, per jaar

Opgelegde hoofdstraf ⁴²	2003	2004	2005	2006
Geen hoofdstraf	1	-	-	-
Alleen vw. hoofdstraf	3	3	2	1
Vrijheidsstraf	65 (72%)	103 (70%)	75 (88%)	63 (90%)
Taakstraf	7	8	4	6
Geldboete	4	2	-	-
Totaal	80	116	81	70

⁴⁰ Slachtoffers van mensenhandel beginnen de weg naar het Schadefonds te vinden; in 2007 zijn 25 aanvragen gedaan door slachtoffers mensenhandel, en er zijn 18 aanvragen toegekend.

⁴¹ Zaken waarin wel is gedagvaard, maar niet is veroordeeld voor mensenhandel, blijven hier dus buiten beschouwing.

⁴² Het gaat om *onvoorwaardelijke* straffen.

Tabel 2.11 bevat informatie over (eventuele) beslissingen ten aanzien van schadevergoeding in de bovengenoemde strafzaken.

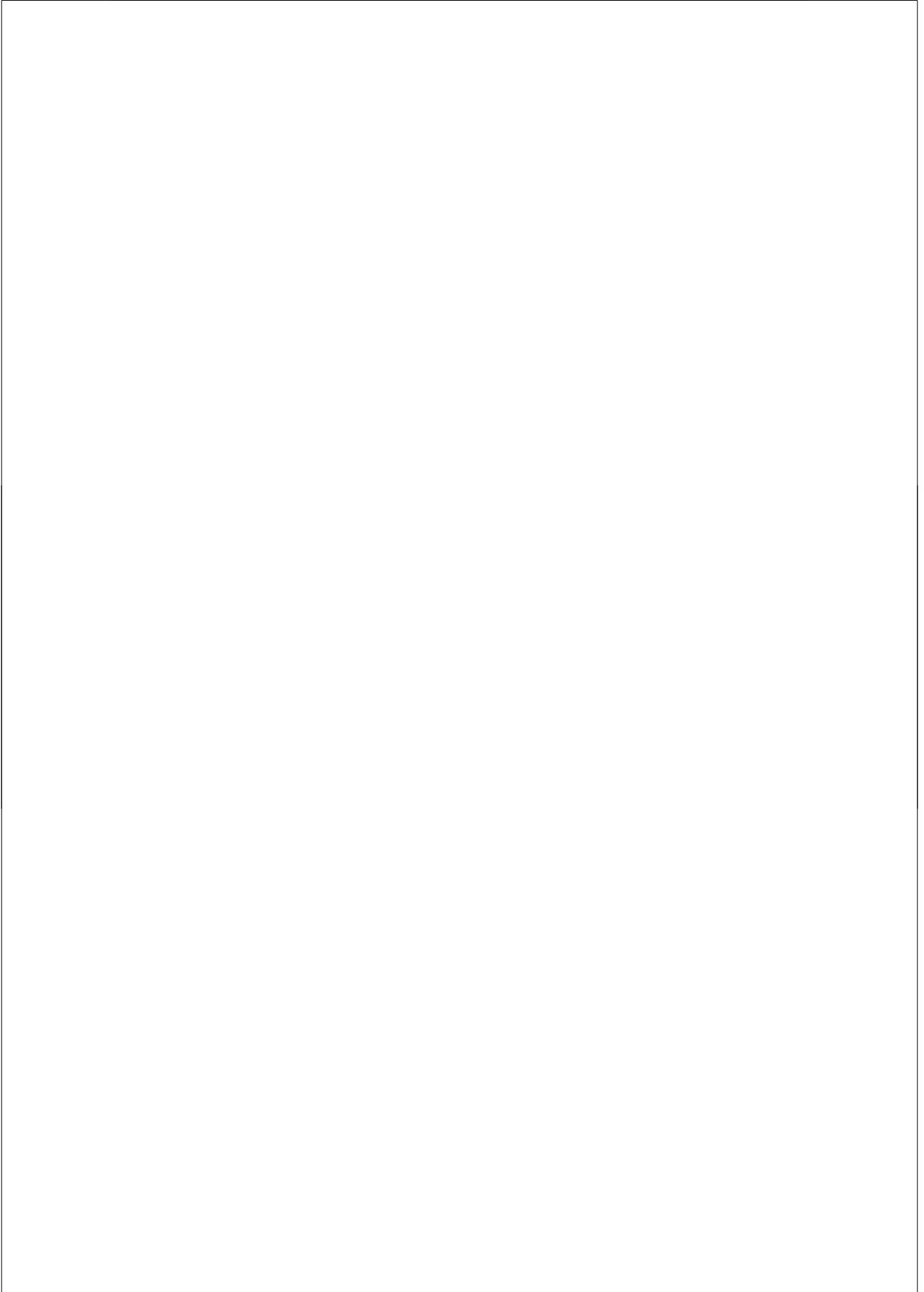
Tabel 2.11 *Beslissingen over schadevergoeding*

Beslissing over schadevergoeding	2003		2004		2005		2006	
	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent	Aantal	Procent
Geen	63	79%	91	78%	54	67%	41	59%
Afwijzing/niet ontvankelijk verklaring	8	10%	3	3%	4	5%	6	9%
Schadevergoedingsmaatregel	3	4%	7	6%	7	9%	12	17%
(Gedeeltelijke) toewijzing civiele vordering	-	-	-	-	2	2%	2	3%
Schadevergoedingsmaatregel en (gedeeltelijke) toewijzing civiele vordering	6	7%	15	13%	14	17%	9	13%
Totaal	80	100%	116	100%	81	100%	70	100%

Hoewel in 2006 in meer dan de helft van de zaken waarin verdachten veroordeeld werden (mede) voor mensenhandel, schadevergoeding niet aan de orde komt, is wel duidelijk dat er een stijgende trend zichtbaar is in de zin dat dit steeds vaker een thema is waarover van de strafrechter een beslissing wordt gevraagd. Dit resulteert het meest frequent in een schadevergoedingsmaatregel, of in een schadevergoedingsmaatregel gecombineerd met (gedeeltelijke) toewijzing van een civiele vordering. Hierbij moet men zich wel realiseren dat het gaat om aantallen *zaken* waarin dergelijke uitspraken zijn gedaan. De uitspraken kunnen meerdere slachtoffers betreffen en verschillen ten aanzien van verschillende slachtoffers.⁴³

Hoeveel slachtoffers daadwerkelijk schadevergoeding ontvingen, op grond van bovenstaande uitspraken in de strafzaken is niet bekend, noch wat er wellicht (alleen of aanvullend) is geclaimd (en ontvangen) via de andere schadevergoedingsmogelijkheden.

⁴³ Wanneer in één uitspraak sprake is van zowel afwijzing/niet ontvankelijkverklaring (ten aanzien van een bepaald slachtoffer) als van een schadevergoedingsmaatregel, een (gedeeltelijke) toewijzing van een civiele vordering of een combinatie van beide (ten aanzien van een of meer andere slachtoffers), is de uitspraak onder een van deze laatste drie categorieën ondergebracht.

Verdachten en veroordeelde daders

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat gegevens over verdachten van mensenhandel – personen wier mensenhandelstrafzaak is ingeschreven bij het OM – (201 in 2006, hun aantal fluctueert per jaar) én – voor het eerst in de BNRM-rapportages – over in eerste aanleg voor mensenhandel veroordeelde daders (70 in 2006; ook hun aantal fluctueert per jaar). Daarbij gaat het om leeftijd, sekse en land van herkomst. De informatie over de verdachten betreft de jaren 2002 tot en met 2006, die over de veroordeelde daders 2003 (het eerste jaar waarvoor deze gegevens beschikbaar waren) tot en met 2006. De informatie is afkomstig uit OM-data. Ook de politie registreert verdachten, namelijk in het Herkenningsdienstsysteem (HKS). De bij het KLPD (Dienst Nationale Recherche Informatie) opgevraagde HKS-gegevens voor mensenhandel bleken echter incompleet. Om deze reden is besloten deze informatie niet in de onderhavige rapportage op te nemen.

3.2 Leeftijd

3.2.1 Leeftijd verdachten

Tabel 3.1 geeft een overzicht van de leeftijden van de bij het OM geregistreerde verdachten, verdeeld in leeftijdscategorieën.

Tabel 3.1 Leeftijd verdachten, per jaar van registratie

Leeftijd	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jonger dan 18 jaar	3	1%	7	4%	4	2%	4	3%	11	5%
18 t/m 25 jaar	70	35%	29	19%	79	36%	58	42%	62	31%
26 t/m 30 jaar	44	22%	29	19%	35	16%	23	17%	27	13%
31 t/m 40 jaar	48	24%	60	38%	59	27%	21	15%	49	24%
41 t/m 50 jaar	24	12%	19	12%	24	11%	20	14%	35	17%
51 t/m 60 jaar	7	3%	8	5%	15	7%	10	7%	11	5%
61 t/m 70 jaar	3	1%	3	2%	2	1%	-	-	3	1%
nvt (rechtspersoon)	-	-	1	1%	1	0%	-	-	1	0%
onbekend	1	0%	-	-	1	0%	2	1%	2	1%
Totaal	200	100%	156	100%	220	100%	138	100%	201	100%

In bijna 70% van de in 2006 geregistreerde zaken lag de leeftijd van de verdachten ten tijde van het eerste mensenhandelfeit¹ tussen 18 en 41 jaar. Hun gemiddelde leeftijd was 32 jaar² en er waren elf minderjarige verdachten (5%), dat is (ook naar verhouding) meer dan in de jaren daarvoor.

Bezien over de periode 2002 tot en met 2006 ligt de gemiddelde leeftijd van de verdachten eveneens op 32 jaar (sd. 10,9). De vrouwelijke verdachten zijn gemiddeld iets jonger: 29 jaar (sd. 10,8).

3.2.2 Leeftijd veroordeelde daders

Tabel 3.2 bevat vergelijkbare informatie, maar nu over de leeftijd (ten tijde van het delict) van de in de jaren 2003 tot en met 2006 voor mensenhandel in eerste aanleg *veroordeelde* daders. Daarbij is het van belang aan te tekenen dat het jaar van inschrijving bij het OM niet altijd ook het jaar is waarin de rechter uitspraak doet. De overzichten betreffen per jaar om die reden dan ook niet (precies) dezelfde ingeschreven, respectievelijk veroordeelde personen. In theorie kunnen er in een bepaald jaar bijvoorbeeld meer veroordelingen zijn dan inschrijvingen van (ten tijde van het delict) minderjarigen.

Tabel 3.2 Leeftijd voor mensenhandel veroordeelde daders, per jaar van veroordeling

Leeftijd	2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Jonger dan 18 jaar	-	-	2	2%	1	1%	4	6%
18 t/m 25 jaar	15	19%	35	30%	31	38%	29	41%
26 t/m 30 jaar	23	29%	19	16%	14	17%	11	16%
31 t/m 40 jaar	24	30%	40	34%	23	28%	17	24%
41 t/m 50 jaar	11	14%	12	10%	8	10%	5	7%
51 t/m 60 jaar	5	6%	6	5%	3	4%	2	3%
61 t/m 70 jaar	2	2%	2	1%	-	-	1	1%
onbekend	-	-	-	-	1	1%	1	1%
Totaal	80	100%	116	100%	81	100%	70	100%

Van de in 2006 voor mensenhandel veroordeelde daders was ten tijde van het eerste mensenhandelfeit 81% tussen 18 en 41 jaar en er werden in dat jaar vier daders (6%) veroordeeld die ten tijde van het delict minderjarig waren.

¹ Eenzelfde persoon kan van meerdere mensenhandelfeiten worden verdacht.

² Standaarddeviatie (sd.) 11,4. Standaarddeviaties geven een beeld van de mate waarin de gegevens (hier: de leeftijden) waarover het gemiddelde is berekend onderling verschillen. Hoe hoger de sd., hoe groter het verschil. Zie voor verdere uitleg Bijlage 3.

3.3 Land van herkomst

3.3.1 Land van herkomst verdachten

De verdachten zijn, bezien over de periode 2002 tot en met 2006, afkomstig uit 55 verschillende landen. Per jaar zijn het van 2002 tot en met 2005 (ruim) 20 verschillende landen. Het jaar 2006 spant op dit punt de kroon met verdachten uit 32 verschillende geboortelanden. Tabel 3.3 bevat per jaar een rangordening van de vijf meest frequent voorkomende geboortelanden van verdachten.³ Een accent geeft aan dat het om een gedeelde plaats in de rangorde-ning gaat.

Tabel 3.3 Rangordening frequent voorkomende geboortelanden verdachten, per jaar van registratie

Land	2002	2003	2004	2005	2006
	Rang	Rang	Rang	Rang	Rang
Nederland	1	1	1	1	1
Turkije	3'	4	2	3	2
Roemenië	4	2	3	4'	3
Marokko			5'	2	4'
Bulgarije	2	3	4		4'
Hongarije				4'	
Suriname			5'	4'	
(vml.) Sovjet-Unie		5			
Albanië	3'				

Het overzicht laat, evenals voorgaande jaren een eerste plaats voor Nederland als geboorteland zien en een 'stabiele positie' van Turkije en Roemenië in de top vijf.

Tabel 3.4 bevat (in alfabetische volgorde) de belangrijkste landen van herkomst van de verdachten.⁴ Zie Tabel B3.4 in Bijlage 4 voor een compleet overzicht.

³ Bij de bepaling van de volgorde waarin de landen genoemd worden, is het meest recente jaar (2006) als uitgangspunt genomen.

⁴ Criterium voor opname in deze tabel is dat in één van de jaren ten minste vijf, of in de gehele periode 2002 tot en met 2006 ten minste tien verdachten afkomstig waren uit het desbetreffende land. De cijfers over de jaren 2002 tot en met 2005 wijken, door correcties in OM-data, op sommige punten enigszins af van die in eerdere rapportages. Omdat het om kleine verschillen gaat wordt daar verder niet op ingegaan.

Tabel 3.4 Geboortelanden verdachten, per jaar van registratie

Land	2002	2003	2004	2005	2006
	N	N	N	N	N
Albanië	26	5	-	-	-
(Bondsrepubliek) Duitsland	-	1	5	1	-
Bulgarije	27	19	14	4	13
Hongarije	1	-	-	6	1
India	-	-	-	-	7
Irak	6	-	2	-	2
(vml.) Joegoslavië	6	3	3	4	6
Marokko	3	3	9	17	13
Nederland	51	46	91	54	76
Nederlandse Antillen	1	2	7	3	4
Nigeria	7	5	4	-	2
Polen	4	-	3	3	3
Roemenië	8	22	23	6	14
(vml.) Sovjet-Unie	7	11	8	2	7
Suriname	5	10	9	6	11
(vml.) Tsjecho-Slowakije	2	-	2	5	3
Turkije	26	16	24	15	18
Onbekend	4	2	2	-	1
Overig ⁵	16	11	14	12	20
Totaal	200	156	220	138	201

Nederland is in 2006, evenals in voorgaande jaren, het meest frequent voorkomende geboorteland van bij het OM ingeschreven verdachten.⁶ Daarnaast vallen Turkije, Marokko, Bulgarije en Roemenië op als relatief frequent (meer dan 5% van de gevallen) voorkomende geboortelanden. India is een opvallende 'nieuwkomer'. Ook over de totale periode 2002 tot en met 2006 bezien is, naast het overgrote aandeel Nederlandse verdachten, het aandeel van verdachten geboren in Turkije, Bulgarije en Roemenië fors. De betekenis van Albanië lijkt in dit opzicht voorbij te zijn en die van Nigeria lijkt te dalen, al doen de berichten over (aanhoudingen in) mensenhandelzaken eind 2007 en begin 2008, vermoeden dat dit beeld er voor wat betreft Nigeria als herkomstland wel weer anders uit zal komen te zien.

3.3.2 Land van herkomst veroordeelde daders

Ging het voorgaande om de geboortelanden van de bij het OM ingeschreven verdachten van mensenhandel, Tabel 3.5 bevat per jaar een rangordering van de vijf meest frequent

⁵ In enkele gevallen (1 in 2003, 1 in 2004 en 1 in 2006) gaat het om rechtspersonen.

⁶ Op etnische achtergrond wordt niet geregistreerd.

voorkomende geboortelanden van in de jaren 2003 (het eerste jaar waarvoor deze gegevens beschikbaar zijn) tot en met 2006 voor mensenhandel *veroordeelde* personen.⁷

Tabel 3.5 Rangordering geboortelanden voor mensenhandel veroordeelde daders, per jaar van veroordeling

Land	2003	2004	2005	2006
	Rang	Rang	Rang	Rang
Nederland	1	1	1	1
Marokko		5'		2
Turkije	4'	3	2	3'
(vml.) Tsjecho-Slowakije				3'
Bulgarije	2	4	5'	4'
Hongarije				4'
Roemenië	4'	2		
Suriname		5'	3'	
(vml.) Sovjet-Unie		5'	4	
Albanië	3			

Het overzicht laat een permanente eerste plaats voor Nederland als geboorteland zien en een 'stabiele positie' van Turkije en Bulgarije in de top vijf.

In Tabel 3.6 komen de meest frequent voorkomende geboortelanden van voor mensenhandel veroordeelde daders aan de orde.⁸ Tabel B3.6 in Bijlage 4 bevat een compleet overzicht.

Tabel 3.6 Geboortelanden voor mensenhandel veroordeelde daders, per jaar van veroordeling

Land	2003	2004	2005	2006
	N	N	N	N
Albanië	9	2	-	-
België	2	1	2	-
(Bondsrepubliek) Duitsland	-	1	1	-
Bulgarije	16	11	4	4
Colombia	-	-	1	-
Griekenland	1	-	-	1
Hongarije	-	-	2	4
Indonesië	1	-	1	-
(vml.) Joegoslavië	-	1	-	1
Marokko	2	7	3	13

⁷ Bij de bepaling van de volgorde waarin de landen genoemd worden, is wederom het meest recente jaar (2006) als uitgangspunt genomen. Een accent geeft weer aan dat het om een gedeelde plaats gaat.

⁸ Alleen de 12 geboortelanden die in deze jaren maar één keer voorkwamen zijn niet opgenomen in de tabel. Dat zijn: Litouwen en Soedan (2004), Iran, Korea en de VS (in 2005) en Angola, Ghana, Groot-Brittannië, Irak, Kaapverdië, Koeweit en Sierra Leone (2006).

Vervolg Tabel 3.6

Land	2003	2004	2005	2006
	N	N	N	N
Nederland	26	37	36	21
Nederlandse Antillen	-	2	3	-
Nigeria	-	5	-	-
Polen	1	-	-	1
Roemenië	7	18	3	3
(vml.) Sovjet-Unie	5	7	5	-
Suriname	1	7	8	1
Thailand	1	1	-	1
(vml.) Tsjecho-Slowakije	-	-	-	6
Turkije	7	14	9	6
Land onbekend	1	-	-	1
Overig	-	2	3	7
Totaal	80	116	81	70

Nederland is in 2006, evenals in voorgaande jaren, het meest frequent voorkomende geboorteland van voor mensenhandel veroordeelde daders.⁹ Net als bij de ingeschreven verdachten vallen naast Marokko, Turkije en Bulgarije ook voormalig Tsjecho-Slowakije en Hongarije op als relatief frequent voorkomende geboortelands. Ook over de totale periode 2003 tot en met 2006 bezien valt, naast het overgrote aandeel Nederlandse veroordeelden, het relatief grote aandeel van veroordeelden geboren in Turkije, Bulgarije, Roemenië en Marokko op. Het aantal veroordelingen van Bulgaren, Roemenen en – in mindere mate – Turken lijkt wel te dalen.

3.4 Sekse

3.4.1 Sekse verdachten

De meeste verdachten zijn man; in 2006 geldt dat voor 83% van de verdachten. De (32) bij het OM ingeschreven vrouwelijke verdachten zijn afkomstig uit Bulgarije, Roemenië, de (voormalige) Sovjet-Unie (elk 5), Nederland (4), Marokko (3) en Brazilië, Hongarije, Hongkong, India, Iran, (voormalig) Joegoslavië, Litouwen, Nigeria, Polen en (voormalig) Tsjecho-Slowakije (elk 1).

Er zijn duidelijke verschillen tussen de herkomstlanden. Beperkt tot de in de rangordeningstabel 3.4 opgenomen belangrijke herkomstlanden van verdachten valt op dat er onder de Turkse verdachten geen vrouwen zijn, onder de Nederlandse verdachten weinig (5%), terwijl van de Bulgaarse en Roemeense verdachten 38% respectievelijk 36% vrouw is. Werd in

⁹ Op etnische achtergrond wordt niet geregistreerd.

de vorige rapportage nog geconstateerd dat onder de Marokkaanse verdachten nauwelijks vrouwen zijn (gerekend over de voorgaande vijf jaar was dat niet meer dan 2 à 3%), voor 2006 is dat 23% (3 van de 13 verdachten is vrouw).

Hoewel Nigeria als herkomstland van bij het OM ingeschreven verdachten geen rol van betekenis meer speelt, is het aandeel van vrouwen het vermelden waard: van de 18 in de periode 2002 tot en met 2006 ingeschreven verdachten is 78% vrouw.

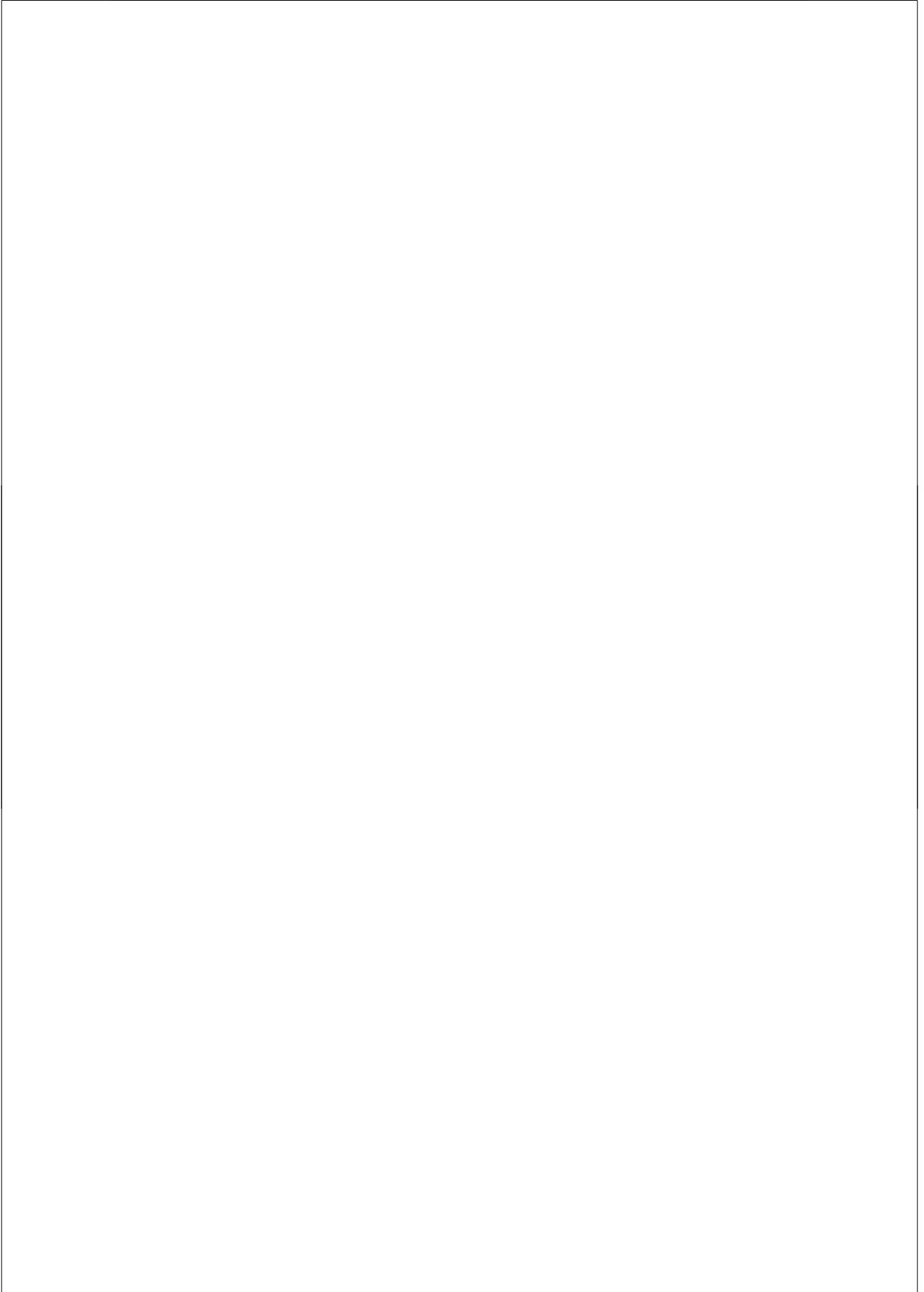
3.4.2 Sekse veroordeelde daders

Bezien we de veroordelingen voor mensenhandel, dan blijkt dat in 2006 13 van de 70 – in eerste aanleg – veroordeelden vrouw zijn, dat is 19%, iets meer dan het jaar daarvoor, maar vergelijkbaar met de situatie in 2003 en 2004.¹⁰ Deze 13 vrouwen komen uit Nederland, Marokko, Roemenië en (voormalig) Tsjecho-Slowakije (elk 2) en Bulgarije, Groot-Brittannië, Hongarije, Polen en Thailand (elk 1). Landen verschillen sterk wat betreft het aandeel van vrouwen onder de veroordeelde daders. Voor de acht landen waar in de periode 2003 tot en met 2006 meer dan tien veroordeelde daders vandaan kwamen, varieert dit aandeel van 0% (Albanië) tot 35% (voormalige Sovjet-Unie).¹¹

---

¹⁰ Veroordelingen van vrouwen voor mensenhandel: in 2003 13 (16%), in 2004 21 (18%), in 2005 10 (12%).

¹¹ Het aandeel van vrouwen onder de veroordeelden uit de andere zes landen is 3% (Turkije), 8% (Nederland en Marokko), 17% (Suriname), 23% (Bulgarije) en 29% (Roemenië).

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van (secundaire) analyses op de mensenhandelzaken binnen OM-data, over de periode 2002 tot en met 2006.¹

Per jaar wordt aangegeven hoeveel zaken bij het OM zijn ingeschreven, door het OM afgehandeld, respectievelijk door de rechter afgedaan. Er wordt dus geen cohort gevolgd.² De onderzoeksverantwoording is te vinden in Bijlage 2.

Met de inwerkingtreding van het artikel 273a Sr op 1 januari 2005 – medio 2005 zonder inhoudelijke wijzigingen vernummerd tot 273f Sr – zijn ook uitbuiting in andere sectoren dan de seksindustrie en bepaalde activiteiten in relatie tot de verwijdering van organen onder de noemer ‘mensenhandel’ komen te vallen. Helaas maakt de redactie van het artikel het niet mogelijk om – binnen OM-data – op grond van leden en subonderdelen een beeld te geven van de aard van de uitbuiting (binnen de seksindustrie, binnen andere economische sectoren, of in relatie tot verwijdering van organen). Wel weten we dat alle zaken tot en met 2005 betrekking hebben op uitbuiting in de seksindustrie, en ook dat enkele zaken in 2006 uitbuiting in andere sectoren betreffen. Geen van de zaken betreft verwijdering van organen.

4.2 Bij het Openbaar Ministerie ingeschreven zaken mensenhandel

4.2.1 Aantal ingeschreven zaken

In 2006 zijn bij het OM 201 strafzaken ingeschreven waarin (alleen of mede) verdenking van mensenhandel (art. 250ter (oud), art. 250a (oud), art. 273a (oud) of art. 273f) aan de orde was.³ Onder een (straf)zaak wordt in het kader van vervolging de zaak tegen één verdachte verstaan.

Tabel 4.1 geeft per jaar aan om hoeveel zaken het gaat en hoeveel van deze zaken (voor zover bekend) (ook) minderjarige slachtoffers betreffen.⁴

---

¹ Deze werden ook voor deze rapportage weer verricht door SIBA, WODC.

² Het gaat dus niet steeds over precies dezelfde zaken, want niet alle zaken worden in eenzelfde jaar geregistreerd, door het OM afgehandeld en (eventueel) door de rechter afgedaan.

³ Inclusief zaken die later door het OM zijn geseponeerd of waarin de tenlastelegging uiteindelijk geen mensenhandel bevat.

⁴ Criterium: registratie onder artikelleden en -subs die minderjarigheid van de slachtoffers impliceren. Bij art. 250ter zijn dat lid 1 sub 3 en lid 2 sub 2. Bij art. 250a Sr zijn dat lid 1 sub 3 en 5 en lid 2 sub 2. Bij art. 273a en 273f Sr zijn dat lid 1 sub 2, 5 en 8, lid 3 sub 2 en lid 4.

Tabel 4.1 Aantal ingeschreven zaken, waaronder zaken die (mede) minderjarige slachtoffers betreffen, per jaar

Jaar	Ingeschreven zaken	Zaken die (mede) betrekking hebben op minderjarige slachtoffers	
		N	%
2002	200	27	13%
2003	156	41	26%
2004	220	32	15%
2005	138	36	26%
2006	201	24	12%

Het aantal geregistreerde zaken fluctueert: op de lage aantallen in 2003 en 2005 geregistreerde zaken, volgden hoge aantallen in 2004 en 2006.⁵

Ook het aantal zaken dat (mede) betrekking heeft op minderjarige slachtoffers fluctueert: zowel absoluut als relatief nam dit af in 2004, toe in 2005 en weer af in 2006. Over de totale periode 2002 tot en met 2006 heeft ten minste⁶ 17% van het aantal zaken (mede) betrekking op minderjarige slachtoffers. Dit zegt niets over het totale *aantal* betrokken minderjarige slachtoffers, dat kunnen er namelijk meerdere per zaak zijn.

Tabel 4.2 geeft, per jaar, weer bij welke arrondissementsparketten de zaken werden ingeschreven, evenals de rangordening van de parketten naar het aantal zaken. Bij dat laatste zijn steeds alleen de vijf 'hoogst genoteerde' parketten vermeld. Een accent geeft aan dat het om een gedeelde plaats in de rangordening gaat.

Tabel 4.2 Aantallen zaken per arrondissementsparket en rangordening, per jaar van registratie⁷

Parket	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	R	N	R	N	R	N	R	N	R
Alkmaar	8		13	4	3		5		11	
Almelo	7		5		11		15	3	9	
Amsterdam	25	2	25	1	25	3'	11	5'	24	3'
Arnhem	20	4	3		15		6		12	
Assen	-		2		8		-		2	
Breda	15		11	5	4		1		-	
Den Bosch	33	1	20	2	25	3'	19	2	14	4

⁵ Dit is conform de verwachtingen op grond van de *Standaardrapportage mensenhandel* van het Parket-Generaal van 30 november 2006. Daaruit bleek dat er in 2006, tot en met augustus al 137 mensenhandelzaken waren ingeschreven bij het OM, meer dus dan in heel 2005 (NRM5).

⁶ Ook onder andere dan de in een eerdere voetnoot vermelde artikelleden en -subs geregistreerde zaken kunnen minderjarige slachtoffers betrokken zijn.

⁷ Ook in deze rapportage zijn er weer kleine verschillen met in vorige rapportages vermelde aantallen, waarschijnlijk als gevolg van correcties in OM-data na de voor de vorige analyses gebruikte peildatum (er zijn over 2005 sindsdien drie zaken bijgekomen). Omdat het om kleine verschillen gaat wordt er niet per verschil op ingegaan. Wel wordt opgemerkt dat de rangordening over 2005 iets gewijzigd is ten opzichte van die in de vorige rapportage: Amsterdam stond daar op de vierde plaats, Leeuwarden op een gedeelde vijfde.

Vervolg Tabel 4.2

Parket	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	R	N	R	N	R	N	R	N	R
Den Haag	13		18	3	28	1	9		24	3'
Dordrecht	-		3		1		1		-	
Groningen	9		7		11		11	5'	10	
Haarlem	19	5	6		8		6		7	
Leeuwarden	1		7		27	2	13	4	7	
Maastricht	-		3		1		2		5	
Middelburg	3		-		-		-		4	
Roermond	1		1		6		-		2	
Rotterdam	4		5		11		22	1	33	1
Utrecht	14		9		6		8		6	
Zutphen	4		10		9		4		4	
Zwolle	24	3	8		21	4	5		27	2
Totaal	200		156		220		138		201	

Hoewel bepaalde parketten standaard weinig mensenhandelzaken hebben en Amsterdam en Den Bosch altijd een plaats innemen binnen de 'top vijf' fluctueert ook het aantal zaken per parket flink over de jaren. Zo 'scoorde' Den Haag in 2004 het hoogst, kwam in 2005 niet voor in de 'top vijf' en staat nu weer op een gedeelde derde plaats. De in 2005 ingezette groei van het aantal zaken in het arrondissement Rotterdam nam in 2006 verder toe, waarmee Rotterdam in 2006, evenals in 2005 het hoogst scoorde.⁸

Bezien over de gehele periode (2002 tot en met 2006) heeft Den Bosch het grootste aantal zaken, op de voet gevolgd door Amsterdam en – in iets mindere mate – Den Haag, Zwolle en Rotterdam. Zoals ook eerder opgemerkt^{NRM5}: het aantal ingeschreven zaken wordt – uiteraard – niet uitsluitend bepaald door de inspanningen binnen een arrondissement.

4.2.2 'Aard' van de zaken

Uitsplitsing van de bij het OM ingeschreven mensenhandelzaken naar leden *binnen* de mensenhandelbepaling(en) in het Wetboek van Strafrecht⁹ levert de in Tabel 4.3 weergegeven resultaten op.

⁸ In de vorige rapportage werd geopperd dat de oprichting van het nieuwe Rotterdamse prostitutie/mensenhandelteam in mei 2005, vruchten leek af te werpen (NRM5).

⁹ Wellicht ten overvloede: registratie, dagvaarding of veroordeling onder art. 273f lid 3, 4, 5 of 6, betreft de strafverzwarende omstandigheden waaronder mensenhandel is gepleegd (art. 273f lid 1).

Tabel 4.3 'Type' mensenhandel, per jaar van registratie¹⁰

'Type' mensenhandel	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
250ter/a lid 1	52	26%	31	20%	60	27%	22	16%	4	2%
250ter/a lid 2	148	74%	125	80%	160	73%	41	30%	27	13%
273a/f lid 1	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	25	18%	64	32%
273a/f lid 3	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	46	33%	103	51%
273a/f lid 4	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	4	3%	1	0%
273f lid 5	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	-	-	2	1%
Totaal	200	100%	156	100%	220	100%	138	100%	201	100%

Het overgrote deel van de mensenhandelzaken in de periode 2002 tot en met 2006 betreft gekwalificeerde mensenhandel: zaken waarbij twee of meer personen in vereniging handelen, of een slachtoffer betrokken is dat jonger is dan 16 jaar, of ernstig fysiek letsel is toegebracht. Ook ongekwalificeerde mensenhandel komt in die periode vrij frequent voor. In 2005 en 2006 werden vijf zaken geregistreerd onder 273a/f lid 4 (mensenhandel in vereniging gepleegd, waarbij *tevens* een slachtoffer jonger dan 16 jaar betrokken is), en twee in 2006 ingeschreven zaken betreffen art. 273f lid 5 (mensenhandel met zwaar lichamelijk letsel als gevolg).

Mensenhandel wordt vaak in combinatie met andere delicten gepleegd.¹¹ Een zaak kan dan ook meerdere feiten betreffen.

Tabel 4.4 geeft een overzicht van de zwaarste geregistreerde feiten per (mensenhandel)zaak.¹²

Tabel 4.4 Zwaarste feit, per jaar van registratie

Zwaarste feit	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Seksueel geweld	14	7%	14	9%	26	12%	16	12%	36	18%
Overig geweld	7	3%	2	1%	13	6%	7	5%	2	1%
Vermogensdelicten	-	-	1	1%	-	-	-	-	1	0%
Vernieling/openbare orde	-	-	-	-	2	1%	-	-	-	-
Mensenhandel: 250ter/a lid 1	43	21%	23	15%	43	20%	16	12%	4	2%

¹⁰ Art. 250ter/a lid 3, art. 273a lid 5 en 273a/f lid 6 worden in de tabel niet genoemd omdat zij in de desbetreffende periode niet voorkomen.

¹¹ Zoals toegang verschaffen aan een illegale vreemdeling, (poging tot) verkrachting of medeplegen daarvan, wapenbezit of -gebruik, (poging tot) opzettelijke vrijheidsberoving of medeplegen daarvan en delicten op het gebied van drugs, het maken en gebruiken van (ver)vals(t)e reispassen en mishandeling en bedreiging.^{NRM3, NRM5}

¹² De indeling die het CBS hanteert, en waarbij per zaak het feit met de zwaarste strafdreiging 'prevaleert', is aangepast door van mensenhandel een aparte categorie te maken. Bij combinaties van delicten met gelijke strafdreiging is mensenhandel als zwaarste feit opgenomen in het overzicht. Mocht er dan nog sprake zijn van meerdere feiten met eenzelfde strafdreiging, dan prevaleert een eerder gepleegd feit.

Vervolg Tabel 4.4

Zwaarste feit	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Mensenhandel: 250ter/a lid 2	131	65%	109	70%	131	60%	37	27%	26	13%
Mensenhandel: 273a lid 1	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	21	15%	44	22%
Mensenhandel: 273a/f lid 3	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	35	25%	80	40%
Mensenhandel: 273a lid 4	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	4	3%	1	0%
Mensenhandel: 273a lid 5	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	-	-	2	1%
Overige misdrijven WvSr ¹³	5	2%	7	4%	5	2%	2	1%	5	2%
Totaal	200	100%	156	100%	220	100%	135	100%	201	100%

Mensenhandel is in de afgelopen jaren in rond de 80% van de gevallen het enige, of het zwaarste geregistreerde delict. In de gevallen dat er, naast mensenhandel, een (nog) zwaarder misdrijf aan de orde was, betrof dat meestal een vorm van seksueel geweld. In 2006 was seksueel geweld in 18% van de mensenhandelzaken het zwaarste geregistreerde delict.

Waar in de vorige rapportage een – geleidelijke – afname werd gesignaleerd van (registratie van) mensenhandel in combinatie met ‘deelname aan een criminele organisatie’ (art. 140 Sr), tot die in 2005 in het geheel niet voorkwam, kwam een dergelijke combinatie in 2006 wel weer voor, namelijk 29 keer (in 14% van de gevallen). Het lijkt erop dat er dus niet alleen (meer) wordt geïnvesteerd in ‘korte klappzaken’ en solistisch opererende verdachten, een mogelijke verklaring die in de vorige rapportage als punt van zorg wel werd geopperd.

4.3 Afhandeling door het Openbaar Ministerie

Tabel 4.5 bevat, per jaar van inschrijving, een overzicht van de aantallen zaken waarin de verdachte in preventieve hechtenis is genomen.

Tabel 4.5 Preventieve hechtenis, per jaar van registratie¹⁴

Preventieve hechtenis	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Ja	155	78%	130	83%	161	73%	102	74%	152	76%
Nee	45	22%	26	17%	59	27%	36	26%	49	24%
Totaal	200	100%	156	100%	220	100%	138	100%	201	100%

In 2006 zat ruim driekwart van de verdachten in preventieve hechtenis op het moment dat de zaak bij de rechter werd aangebracht. Dit percentage is redelijk stabiel over de jaren.

In het voorgaande ging het telkens om de bij het OM ingeschreven strafzaken. In Tabel 4.6 gaat het om de in diezelfde jaren door het OM afgehandelde zaken.¹⁵

¹³ Het betreft bijvoorbeeld (mensenhandel in combinatie met) fraude, omkoping van een ambtenaar, valse aangifte, bigamie, dronken voeren van een minderjarige of onttrekking van een minderjarige aan het gezag.^{NRM3}

¹⁴ Ook hier kleine wijzigingen ten opzichte van de cijfers die in de vorige rapportage werden gepresenteerd.

Tabel 4.6 Afhandeling door het OM, per jaar van afhandeling

Afhandeling	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dagvaarding mensenhandel ¹⁶	111	68%	116	66%	175	71%	99	72%	163	75%
Onvoorwaardelijk sepot ¹⁷	40	25%	42	24%	61	25%	28	20%	41	19%
Dagvaarding andere feiten ¹⁸	10	6%	11	6%	4	2%	2	1%	10	5%
Overdracht ¹⁹	-	-	2	1%	2	1%	1	1%	1	0%
Voeging ²⁰	1	1%	4	2%	1	0%	2	1%	1	0%
Voorwaardelijk sepot ²¹	-	-	-	-	2	1%	4	3%	-	-
Transactie ²²	1	1%	-	-	1	0%	2	1%	-	-
Totaal	163	100%	175	100%	246	100%	138	100%	216	100%

Het aantal afhandelingen vertoont eenzelfde patroon als het aantal bij het OM geregistreerde zaken: 2004 was met 246 behandelde zaken een topjaar. Dat werd gevolgd door een relatief dieptepunt met 138 behandelde zaken in 2005, waarop 2006 vervolgens weer een substantieel groter aantal zaken laat zien.²³

Een dagvaarding was, evenals voorgaande jaren, in 2006 weer verreweg de meest frequent toegepaste afhandeling (in 2006 zelfs in 80% van de zaken). Meestal (mede) voor mensenhandel, soms uitsluitend voor andere feiten. Het aantal onvoorwaardelijke sepot's nam licht af, en vond in 2006 in 19% van de gevallen plaats. Het ging daarbij voornamelijk om technische sepot's. De sepotgrond was meestal 'geen wettig bewijs'.

Daar waar sprake was van verdenking van ongekwalificeerde mensenhandel werd vaker onvoorwaardelijk geseponeerd dan daar waar sprake was van strafverzwarende omstandigheden.²⁴

¹⁵ Dat er in 2006 meer zaken door het OM zijn afgehandeld dan er bij het OM ingeschreven waren lijkt misschien vreemd, maar wordt veroorzaakt doordat er geen cohort gevolgd is en het OM niet altijd in hetzelfde jaar dat een zaak is ingeschreven een besluit neemt over de vervolging. Ook in deze tabel overigens weer (kleine) verschillen met in eerdere rapportages gepresenteerde cijfers.

¹⁶ Het betreft een dagvaarding waarop uitsluitend of ook mensenhandel vermeld staat.

¹⁷ Een sepot is een beslissing van het OM om niet te vervolgen.

¹⁸ Het betreft zaken waarbij, ondanks eerdere verdenking van (en registratie onder) mensenhandel, uiteindelijk geen mensenhandel ten laste is gelegd, maar wel een of meer andere strafbare feiten.

¹⁹ Naar een ander arrondissement of naar het buitenland.

²⁰ Voeging is het samenvoegen van verschillende strafbare feiten tot één zaak.

²¹ Voorwaardelijk sepot is voorwaardelijk uitstel over de beslissing van het OM om te vervolgen.

²² Transactie of schikking is het (vrijwillig) betalen van een geldbedrag aan het OM, waarna het OM afziet van vervolging.

²³ Ook dit is conform de verwachtingen op grond van de *Standaardrapportage mensenhandel* van het Parket-Generaal (d.d. 30 november 2006).

²⁴ In 2006, ongekwalificeerd: 64% dagvaardingen wegens mensenhandel en 26% onvoorwaardelijke sepot's; gekwalificeerd: 81% dagvaardingen wegens mensenhandel en 15% onvoorwaardelijke sepot's.

4.4 Afdoening door de rechter

Recapitulerend: in 2006 zijn er 201 zaken bij het OM ingeschreven waarin (mede) sprake was van verdenking mensenhandel. In datzelfde jaar zijn er 216 zaken door het OM afgehandeld en behandelde de rechter (in eerste aanleg) 100 zaken waarin (ondermeer) mensenhandel ten laste is gelegd.²⁵

Tabel 4.7 geeft, per jaar van afdoening, een overzicht van de rechterlijke beslissingen.

Tabel 4.7 Afdoening in eerste aanleg, per jaar van afdoening

Afdoening	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Veroordeling	84	88%	105	91%	135	89%	98	86%	90	90%
Vrijspraak	10	11%	5	4%	11	7%	13	11%	10	10%
Ovar*	-	-	-	-	1	1%	-	-	-	-
OM niet ontvankelijk	1	1%	1	1%	-	-	-	-	-	-
T.t.z. gevoegd**	-	-	5	4%	4	3%	3	3%	-	-
Totaal	95	100%	116	100%	151	100%	114	100%	100	100%

* ontslag van alle rechtsvervolging

** ter terechtzitting gevoegd

In 2006 heeft wederom een grote meerderheid van de gedagvaarde zaken geresulteerd in een veroordeling (90%). In 10% van de zaken volgde vrijspraak. De overige vormen van afdoening kwamen in 2006 niet voor, in de jaren daarvoor incidenteel.

4.4.1 Afdoening naar zwaarste feit

Tabel 4.8 geeft een overzicht van de aard van de afdoening in eerste aanleg naar het zwaarste feit in de tenlastelegging.²⁶

Tabel 4.8 Afdoening in eerste aanleg naar zwaarste feit, per jaar van afdoening

Zwaarste feit	Soort uitspraak	2002	2003	2004	2005	2006
Mensenhandel: 250ter/a lid 1 Sr	Veroordeling	12 (92%)	10 (91%)	21 (87%)	19 (86%)	2
	Vrijspraak	1	1	2	1	2
	Ovar*	-	-	1	-	-
	T.t.z. gevoegd**	-	-	-	2	-
	Totaal	13	11	24	22	4
Mensenhandel: 250ter/a lid 2 Sr	Veroordeling	61 (87%)	81 (89%)	95 (91%)	48 (81%)	24 (86%)
	Vrijspraak	9	4	6	10	4

²⁵ Zaken die bij het OM werden geregistreerd als (ondermeer) mensenhandel, maar waarin werd gedagvaard voor uitsluitend andere feiten, worden in het navolgende dus niet meer meegenomen.

²⁶ Alleen bij de wat beter gevulde cellen (tien of meer) zijn ook percentages opgenomen.

Vervolg Tabel 4.8

Zwaarste feit	Soort uitspraak	2002	2003	2004	2005	2006
	OM niet ontvankelijk	-	1	-	-	-
	T.t.z. gevoegd	-	5	3	1	-
	<i>Totaal</i>	70	91	104	59	28
Mensenhandel: 273a lid 1 Sr	Veroordeling	nvt	nvt	nvt	3	10 (92%)
	Vrijspraak	nvt	nvt	nvt	1	1
	<i>Totaal</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	4	11
Mensenhandel: 273a lid 3 Sr	Veroordeling	nvt	nvt	nvt	5	30 (97%)
	Vrijspraak	nvt	nvt	nvt	1	1
	<i>Totaal</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	6	31
Mensenhandel: 273a lid 4 Sr	Veroordeling	nvt	nvt	nvt	-	4
	<i>Totaal</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	-	4
Seksueel geweld	Veroordeling	8	9	8	16 (100%)	12 (92%)
	Vrijspraak	-	-	2	-	1
	OM niet ontvankelijk	1	-	-	-	-
	T.t.z. gevoegd	-	-	1	-	-
	<i>Totaal</i>	9	9	11	16	13
Overig geweld	Veroordeling	1	2	3	6	6
	Vrijspraak	-	-	1	-	1
	<i>Totaal</i>	1	2	4	6	7
Vermogens- delicten	Veroordeling	-	1	-	-	-
	<i>Totaal</i>	-	1	-	-	-
Vernieling/ openbare orde	Veroordeling	-	-	2	-	-
	<i>Totaal</i>	-	-	2	-	-
Overige	Veroordeling	2	2	6	1	2
	<i>Totaal</i>	2	2	6	1	2
<i>Totaal</i>	Veroordeling	84 (88%)	105 (91%)	135 (89%)	98 (86%)	90 (90%)
	Vrijspraak	10	5	11	13	10
	Ovar	-	-	1	-	-
	OM niet ontvankelijk	1	1	-	-	-
	Dagvaarding nietig	-	-	-	-	-
	T.t.z. gevoegd	-	5	4	3	-
	<i>Totaal</i>	95	116	151	114	100

* ontslag van alle rechtsvervolgning

** ter terechtzitting gevoegd

4.4.2 Veroordeling wegens mensenhandel

Opgelegde straffen

Tabel 4.9 bevat een overzicht van de aard van de opgelegde straffen in die gevallen waarin de verdachten veroordeeld werden (mede) wegens mensenhandel. Zaken waarin wel is gedagvaard, maar niet is veroordeeld voor mensenhandel, blijven hier dus buiten beschouwing.²⁷

Tabel 4.9 Opgelegde straffen, per jaar²⁸

Veroordeeld voor	Opgelegde hoofdstraf ²⁹	2002	2003	2004	2005	2006
Mensenhandel:	Geen hoofdstraf ³⁰	1	-	-	-	-
250ter/a lid 1 Sr	Alleen vw. hoofdstraf	1	1	-	2	1
	Vrijheidsstraf ³¹	12	12	20	22	4
	Taakstraf	1	3	3	2	-
	Geldboete	-	2	-	-	-
	<i>Totaal</i>	15	18	23	26	5
Mensenhandel:	Geen hoofdstraf	-	1	-	-	-
250ter/a lid 2 Sr	Alleen vw. hoofdstraf	2	2	3	-	-
	Vrijheidsstraf ³²	44 (83%)	53 (85%)	83 (89%)	45 (96%)	21 (87%)
	Taakstraf ³³	7	4	5	2	3
	Geldboete	-	2	2	-	-
	<i>Totaal</i>	53	62	93	47	24
Mensenhandel:	Vrijheidsstraf	nvt	nvt	nvt	3	14
273a lid 1 Sr	<i>Totaal</i>	nvt	nvt	nvt	3	14
	Mensenhandel:	Vrijheidsstraf ³⁴	nvt	nvt	nvt	5
273a lid 3 Sr	Taakstraf ³⁵	nvt	nvt	nvt	-	3
	<i>Totaal</i>	nvt	nvt	nvt	5	23
Mensenhandel:	Vrijheidsstraf	nvt	nvt	nvt	-	4
273a lid 4 Sr	<i>Totaal</i>	nvt	nvt	nvt	-	4

²⁷ Dat gebeurde in 2006 in 20 (22%) van de 90 zaken waarin wel (mede) voor mensenhandel werd gedagvaard en die in een veroordeling resulteerden.

²⁸ Ook in deze tabel weer verschillen met de in eerdere rapportages gepresenteerde gegevens. Deze zijn op sommige punten aanzienlijk.

²⁹ Het gaat om *onvoorwaardelijke* straffen, tenzij anders vermeld.

³⁰ Er kan wel een bijkomende straf zijn opgelegd (bijvoorbeeld verbeurdverklaring), of een maatregel (bijvoorbeeld TBS). De rechter kan, anders dan de term doet vermoeden, ook alleen een 'bijkomende' straf opleggen (art. 9 lid 5 Sr).

³¹ De combinatie vrijheidsstraf en taakstraf is opgenomen onder de categorie 'vrijheidsstraf'. Deze combinatie komt in de periode 2002 tot en met 2006 drie keer voor.

³² Combinaties van een vrijheidsstraf met een geldboete of een taakstraf zijn opgenomen onder de categorie 'vrijheidsstraf'. Deze combinaties komen in de periode 2002 tot en met 2006 acht respectievelijk twaalf keer voor.

³³ De combinatie taakstraf en geldboete is opgenomen onder de categorie 'taakstraf'. Deze combinatie komt in de periode 2002 tot en met 2004 vier keer voor.

³⁴ De combinatie vrijheidsstraf en taakstraf is opgenomen onder de categorie 'vrijheidsstraf' en komt één keer voor (in 2006).

³⁵ De combinatie taakstraf en boete is opgenomen onder de categorie 'taakstraf' en komt één keer voor (in 2006).

Vervolg Tabel 4.9

Veroordeeld voor	Opgelegde hoofdstraf	2002	2003	2004	2005	2006
Totaal veroordelingen	Geen hoofdstraf	1	1	-	-	-
	Alleen vv. hoofdstraf	3	3	3	2	1
	Vrijheidsstraf	56 (82%)	65 (81%)	103 (89%)	75 (93%)	63 (90%)
	Taakstraf	8	7	8	4	6
	Geldboete	-	4	2	-	-
	<i>Totaal</i>	68	80	116	81	70

Vrijheidsstraffen

In 2006 werden in 63 (dat is 90%) van bovenbedoelde 70 mensenhandelzaken onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen opgelegd, 23 keer in combinatie met een (onvoorwaardelijke) taakstraf of geldboete.

De gemiddelde duur van die vrijheidsstraf liep in dat jaar uiteen van ruim 9 maanden (285 dagen, sd. 114) bij veroordeling voor art. 273a/f lid 4 (in vereniging gepleegd) tot ongeveer 22 maanden (669 dagen, sd. 486) bij veroordeling voor art. 250ter/a lid 2 (minderjarige slachtoffers).

Wellicht sprekender is het overzicht in Tabel 4.10, waarin de opgelegde vrijheidsstraffen in duurcategorieën zijn weergegeven. Alleen in geval van subtotaal van 20 of meer zijn ook percentages vermeld.

Tabel 4.10 Opgelegde vrijheidsstraffen in duurcategorieën, per jaar

Veroordeeld voor	Duur vrijheidsstraffen	2002	2003	2004	2005	2006
Mensenhandel: 250ter/a lid 1 Sr	Tot 1 jaar	4	6	9 (45%)	9 (41%)	2
	1 tot 4 jaar	7	6	10 (50%)	12 (55%)	1
	Meer dan 4 jaar	1	-	1 (5%) ³⁶	1 (5%) ³⁶	1
	<i>Totaal</i>	12	12	20	22	4
Mensenhandel: 250ter/a lid 2 Sr	Tot 1 jaar	13 (30%)	19 (36%)	34 (41%)	19 (42%)	8 (38%)
	1 tot 4 jaar	26 (59%)	26 (49%)	41 (49%)	18 (40%)	11 (52%)
	Meer dan 4 jaar	5 (11%)	8 (15%)	8 (10%)	8 (18%)	2 (10%)
	<i>Totaal</i>	44	53	83	45	21
Mensenhandel: 273a lid 1 Sr	Tot 1 jaar	nvt	nvt	nvt	1	10
	1 tot 4 jaar	nvt	nvt	nvt	2	3
	Meer dan 4 jaar	nvt	nvt	nvt	-	1
	<i>Totaal</i>	nvt	nvt	nvt	3	14
Mensenhandel: 273a lid 3 Sr	Tot 1 jaar	nvt	nvt	nvt	1	7 (35%)
	1 tot 4 jaar	nvt	nvt	nvt	2	12 (60%)
	Meer dan 4 jaar	nvt	nvt	nvt	2	1 (5%)

³⁶ Dit betreft een levenslange veroordeling (voor moord, verkrachting, andere zedendelicten in combinatie met mensenhandel).

Vervolg Tabel 4.10

Veroordeeld voor	Duur vrijheidsstraffen	2002	2003	2004	2005	2006
	<i>Totaal</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	5	20
Mensenhandel: 273a lid 4 Sr	Tot 1 jaar	nvt	nvt	nvt	-	4
	1 tot 4 jaar	nvt	nvt	nvt	-	-
	Meer dan 4 jaar	nvt	nvt	nvt	-	-
	<i>Totaal</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	<i>nvt</i>	-	4
Totaal	Tot 1 jaar	17 (30%)	25 (38%)	43 (42%)	30 (40%)	31 (49%)
	1 tot 4 jaar	33 (59%)	32 (49%)	51 (50%)	34 (45%)	37 (43%)
	Meer dan 4 jaar	6 (11%)	8 (12%)	9 (9%)	11 (15%)	5 (8%)
	<i>Totaal</i>	<i>56 (100%)</i>	<i>65 (100%)</i>	<i>103 (100%)</i>	<i>75 (100%)</i>	<i>63 (100%)</i>

In 2006 kent bijna de helft van de in eerste aanleg opgelegde vrijheidsstraffen een duur van minder dan een jaar.

Het voorgaande gaat om veroordelingen voor mensenhandel. Bezien naar zwaarste feit waarvoor veroordeeld werd, werd in 2006 evenals in voorgaande jaren, de hoogste gemiddelde vrijheidsstraf opgelegd bij geweld als zwaarste feit waarvoor veroordeeld werd: 832 dagen (sd. 678) oftewel ruim 27 maanden.³⁷

4.5 Hoger beroep?

OM-data bevat uitsluitend informatie over afdoening in eerste aanleg. Daarnaast is bekend of in een zaak beroep is aangetekend en door wie. Tabel 4.11 geeft een overzicht.³⁸

Tabel 4.11 Beroep aangetekend, per jaar van afdoening (in eerste aanleg)

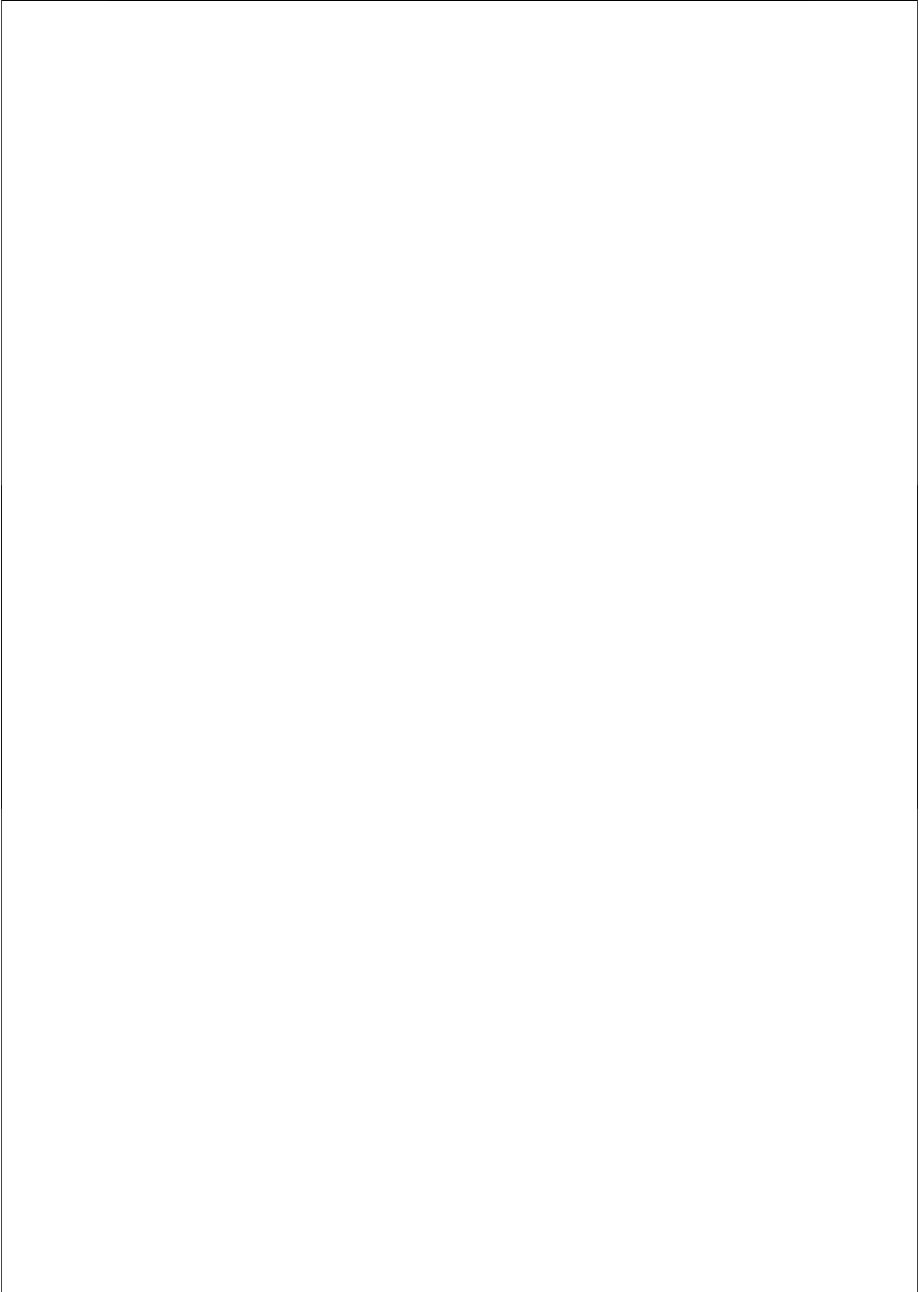
Beroep aangetekend	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Geen	47	49%	69	59%	91	60%	57	50%	57	57%
Alleen door OvJ	11	12%	6	5%	6	4%	13	11%	5	5%
Alleen door verdachte	23	24%	28	24%	46	30%	25	22%	26	26%
Door beide partijen	14	15%	13	11%	8	5%	19	17%	12	12%
Totaal	95	100%	116	100%	151	100%	114	100%	100	100%

Uit de tabel blijkt dat in 2006 in 43% van de gevallen beroep werd aangetekend, meestal (ook of alleen) door de verdachte.³⁹ Het percentage schommelt door de jaren heen licht.

³⁷ Dit betreft in totaal vijf zaken

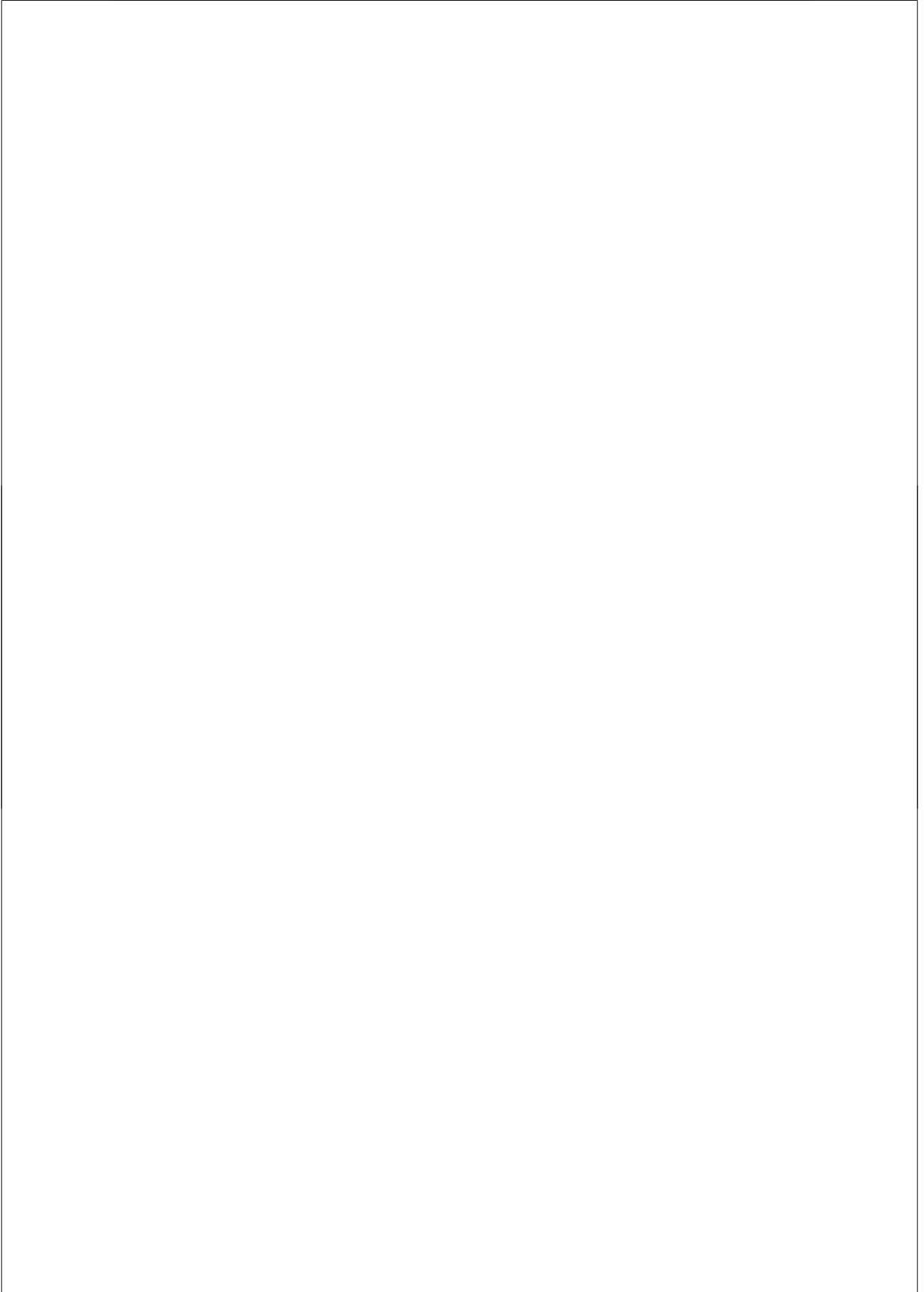
³⁸ Ook hier weer (kleine) verschillen met cijfers in de voorgaande rapportages.

³⁹ De verdachte doet dit - uiteraard - in geval van veroordeling, de OvJ het vaakst in geval van vrijspraak.

Literatuurlijst

- De Nederlandse Politie (2007). *Korpsmonitor prostitutie & mensenhandel*. Z.pl., zuitg.
- Gemeente Amsterdam (z.jr.). *Oud beroep, nieuw beleid. Nota prostitutie 2007 - 2010*. Amsterdam: gemeente Amsterdam.
- Jonge van Ellemeet, H. (2007). Slecht werkgeverschap of 'moderne slavernij'; handhaving van een nader af te bakenen verbod. *Justitiële Verkenningen*, 7, 107-199.
- Mantgem, J. van e.a. (2007). *Landelijke criminaliteitskaart 2006. Een analyse van misdrijven en verdachten op basis van gegevens uit HKS*. Zoetermeer, KLPD-DNRI.
- Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2004). *Mensenhandel - Derde rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: BNRM.
- Nationaal Rapporteur Mensenhandel (2007). *Mensenhandel - Vijfde rapportage van de Nationaal Rapporteur*. Den Haag: BNRM.
- Stichting Tegen Vrouwenhandel (2007). *Jaarverslag 2006*. Amersfoort: STV.
- STV (2007). Wat doet STV in de strijd tegen mensenhandel? *STV Nieuws*, 1, 4.
- Vianen, R. van e.a. (2007). *Positie van slachtoffers van mensenhandel. 1e trendrapportage 2006*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, Adviesbureau Van Montfoort.

Bijlage 1

Artikel 273f Wetboek van Strafrecht

1. Als schuldig aan mensenhandel wordt met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren of geldboete van de vijfde categorie gestraft:
- 1°. degene die een ander door dwang, geweld of een andere feitelijkheid of door dreiging met geweld of een andere feitelijkheid, door afpersing, fraude, misleiding dan wel door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht, door misbruik van een kwetsbare positie of door het geven of ontvangen van betalingen of voordelen om de instemming van een persoon te verkrijgen die zeggenschap over die ander heeft, werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen;
  - 2°. degene die een ander werft, vervoert, overbrengt, huisvest of opneemt, met het oogmerk van uitbuiting van die ander of de verwijdering van diens organen, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
  - 3°. degene die een ander aanwerft, medeneemt of ontvoert met het oogmerk die ander in een ander land ertoe te brengen zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling;
  - 4°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt of beweegt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar te stellen dan wel onder de onder 1° genoemde omstandigheden enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van arbeid of diensten of zijn organen beschikbaar stelt;
  - 5°. degene die een ander ertoe brengt zich beschikbaar te stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met of voor een derde tegen betaling of zijn organen tegen betaling beschikbaar te stellen dan wel ten aanzien van een ander enige handeling onderneemt waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat die ander zich daardoor beschikbaar stelt tot het verrichten van die handelingen of zijn organen tegen betaling beschikbaar stelt, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
  - 6°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de uitbuiting van een ander;
  - 7°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit de verwijdering van organen van een ander, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat diens organen onder de onder 1° bedoelde omstandigheden zijn verwijderd;
  - 8°. degene die opzettelijk voordeel trekt uit seksuele handelingen van een ander met of voor een derde tegen betaling of de verwijdering van diens organen tegen betaling, terwijl die ander de leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;
  - 9°. degene die een ander met een van de onder 1° genoemde middelen dwingt dan wel beweegt hem te bevoordelen uit de opbrengst van diens seksuele handelingen met of voor een derde of van de verwijdering van diens organen.

2. Uitbuiting omvat ten minste uitbuiting van een ander in de prostitutie, andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen of verplichte arbeid of diensten, slavernij en met slavernij of dienstbaarheid te vergelijken praktijken.
3. De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren of geldboete van de vijfde categorie, indien:
  - 1°. de feiten, omschreven in het eerste lid, worden gepleegd door twee of meer verenigde personen;
  - 2°. de persoon ten aanzien van wie de in het eerste lid omschreven feiten worden gepleegd, de leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt.
4. De feiten, omschreven in het eerste lid, gepleegd door twee of meer verenigde personen onder de omstandigheid, bedoeld in het derde lid, onder 2°, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren of geldboete van de vijfde categorie.
5. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft of daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is, wordt gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
6. Indien een van de in het eerste lid omschreven feiten de dood ten gevolge heeft, wordt gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren of geldboete van de vijfde categorie opgelegd.
7. Artikel 251 is van overeenkomstige toepassing.

Bijlage 2

Verantwoording gebruikte onderzoeksmethoden

BNRM verzamelt op verschillende manieren informatie. In deze bijlage worden de gebruikte onderzoeksmethoden beknopt toegelicht.

I Het B9-onderzoek

Doelstelling en onderzoeksvragen

BNRM analyseert in principe jaarlijks door de IND geleverde bestanden waarin alle aanvragen en inwilligingen van verblijfsvergunningen in het kader van de B9-regeling (B9-verblijfsvergunningen) zijn opgenomen.

De onderzoeksvragen zijn:

- Voor hoeveel slachtoffers/getuigen is een B9-verblijfsvergunning aangevraagd?
- Aan hoeveel slachtoffers/getuigen is een B9-verblijfsvergunning verleend?
- Welke (achtergrond)kenmerken hebben personen met een B9-verblijfsvergunning?
- Uit welke politieregio's zijn aanvragen voor een B9-verblijfsvergunning afkomstig?

Onderzoeksmethode

Op verzoek van BNRM heeft de IND – de instantie waar verzoeken om verblijfsvergunningen in het kader van de B9-regeling worden ingediend – bestanden aangeleverd met alle contacten 2001 tot en met 2006 waarbij de B9-regeling een rol speelde. Deze bestanden bevatten dus zowel alle aanvragen van B9-verblijfsvergunningen (eerste aanvragen en aanvragen tot verlenging), als alle inwilligingen daarvan (ook wanneer die pas in een later stadium hebben plaatsgevonden, bijvoorbeeld na een bezwaar- of beroepsprocedure en/of een verlening van een verblijfsvergunning op andere gronden). BNRM heeft alle bestanden geaggregeerd naar persoonsniveau¹ en samengevoegd. Om verschillende redenen die zijn toegelicht in de vijfde mensenhandelrapportage^{NRM5} wordt in de onderhavige rapportage (in Hoofdstuk 2) alleen over de jaren 2005 en 2006 gerapporteerd.

Waar relevant wordt verwezen naar de resultaten voor de periode tot 2002, zoals gepubliceerd in de 3^e rapportage van de NRM. Voor de indeling in jaren is zoals voorheen gebruik gemaakt van de automatisch toegekende en dus betrouwbare 'opvoerdatum'.

Kanttekeningen bij het onderzoek

De B9-gegevens hebben alleen betrekking op illegaal in Nederland verblijvende slachtoffers en getuigen van mensenhandel. Immers alleen dan is opschorting van uitzetting ten behoeve van het opsporingsonderzoek en de vervolging noodzakelijk. De regeling voorziet in een tijdelijke verblijfsvergunning voor zowel buitenlandse slachtoffers als buitenlandse getuigen

---

¹ Een persoon kan immers meerdere procedures bij (en per procedure meerdere contacten hebben met) de IND.

die aangifte van mensenhandel doen of anderszins hebben meegewerkt. Of iemand een B9-verblijfsvergunning krijgt als slachtoffer of als getuige registreert de IND niet.

2 Het OM-data-onderzoek

Inleiding

Op verzoek van BNRM worden jaarlijks analyses verricht op een subbestand ‘mensenhandel’ uit het landelijke databestand OM-data, waarin vanuit de 19 arrondissementsparketten informatie is opgenomen over de vervolging van verdachten.² De analyses geven een beeld van de procesgang in eerste aanleg. OM-data bevat gegevens over zaken en feiten. Onder een (straf)zaak wordt, in het kader van vervolging, anders dan in het kader van opsporing, verstaan de zaak tegen één verdachte. Strafzaken tegen individuele verdachten kunnen meerdere strafbare feiten betreffen. De resultaten van het onderzoek zijn te vinden in Hoofdstuk 3 (Verdachten en veroordeelde daders) en Hoofdstuk 4 (Vervolging).

Doelstelling en onderzoeksvragen

Doelstelling van het onderzoek was het bieden van inzicht in de vervolging van verdachten van mensenhandel in Nederland

De onderzoeksvragen luiden:

- Hoeveel mensenhandelzaken zijn bij het OM ingeschreven in 2006?
- Hoe vaak zijn er minderjarige slachtoffers betrokken?
- Hoe zijn de verdachten te typeren, qua sekse, leeftijd en land van herkomst?
- Hoe zijn voor mensenhandel veroordeelde personen te typeren, qua sekse, leeftijd en land van herkomst?
- Van welke andere delicten dan mensenhandel worden verdachten van mensenhandel ook verdacht?
- Hoe handelt het OM in 2006 zaken af?
- Hoe doet de rechter in 2006 zaken af?
- Hoe vaak tekenen de verschillende partijen beroep aan tegen de uitspraak van de rechter?
- Welke ontwikkelingen in de tijd doen zich voor ten aanzien van mensenhandel?

Onderzoeksmethode

Uit het totale OM-databestand zijn de zaken geselecteerd waarin (onder meer) het feit mensenhandel is geregistreerd (art. 250a, 250ter, 273a of 273f Sr.). Bij de analyses wordt geen cohort gevolgd, maar wordt per jaar gezien hoeveel zaken zijn ingeschreven, door het OM afgehandeld, respectievelijk door de rechter afgedaan.³

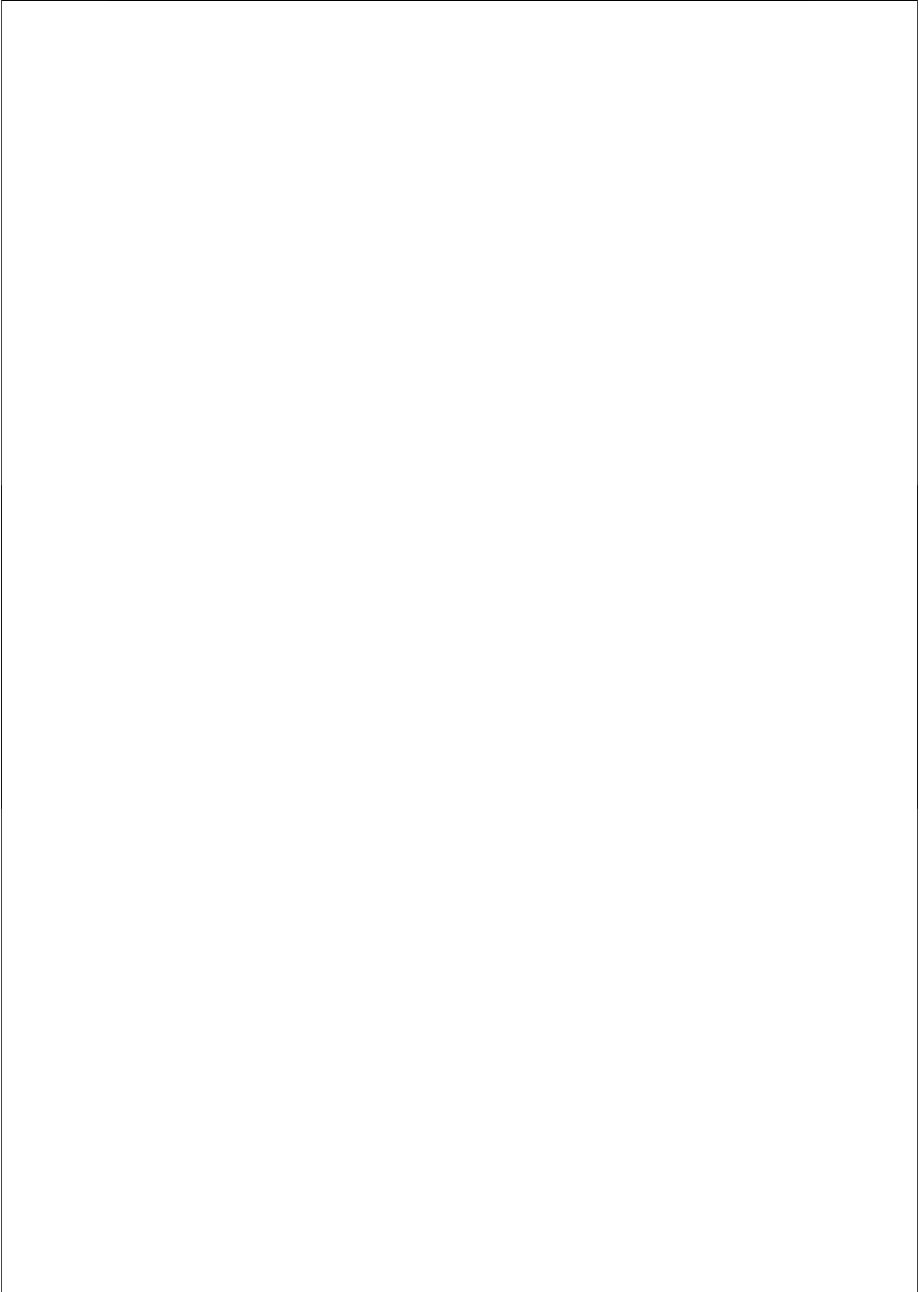
² De analyses worden verricht door SiBa (Statistische Informatievoorziening en Beleidsanalyse) van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC).

³ Dit betekent dat het niet noodzakelijkerwijs steeds over dezelfde zaken gaat.

Aanvullende opmerkingen

Alleen primair ten laste gelegde feiten worden opgenomen in OM-data. Verder komt het voor dat bij meerdere primair ten laste gelegde feiten alleen het eerste feit in OM-data wordt geregistreerd. Dit betekent dat OM data niet alleen een beeld geeft van een beperkt deel van het totale aantal mensenhandeldelicten dat wordt begaan (namelijk dat gedeelte dat ter kennis komt van de politie en dat afgerond wordt met inzending naar het OM), maar dat bovendien een gedeelte van de informatie die het OM wel bereikt en die mogelijk wel een rol speelt in het verloop van de vervolging, niet terug te vinden is binnen OM-data. Hoeveel informatie aldus wellicht verloren gaat is niet bekend.

Bijlage 3

Toelichting bij tabellen en statistiek

1 Toelichting bij tabellen

Dit rapport bevat meerdere tabellen. Hieronder staan enkele opmerkingen die van belang zijn voor de interpretatie van deze tabellen.

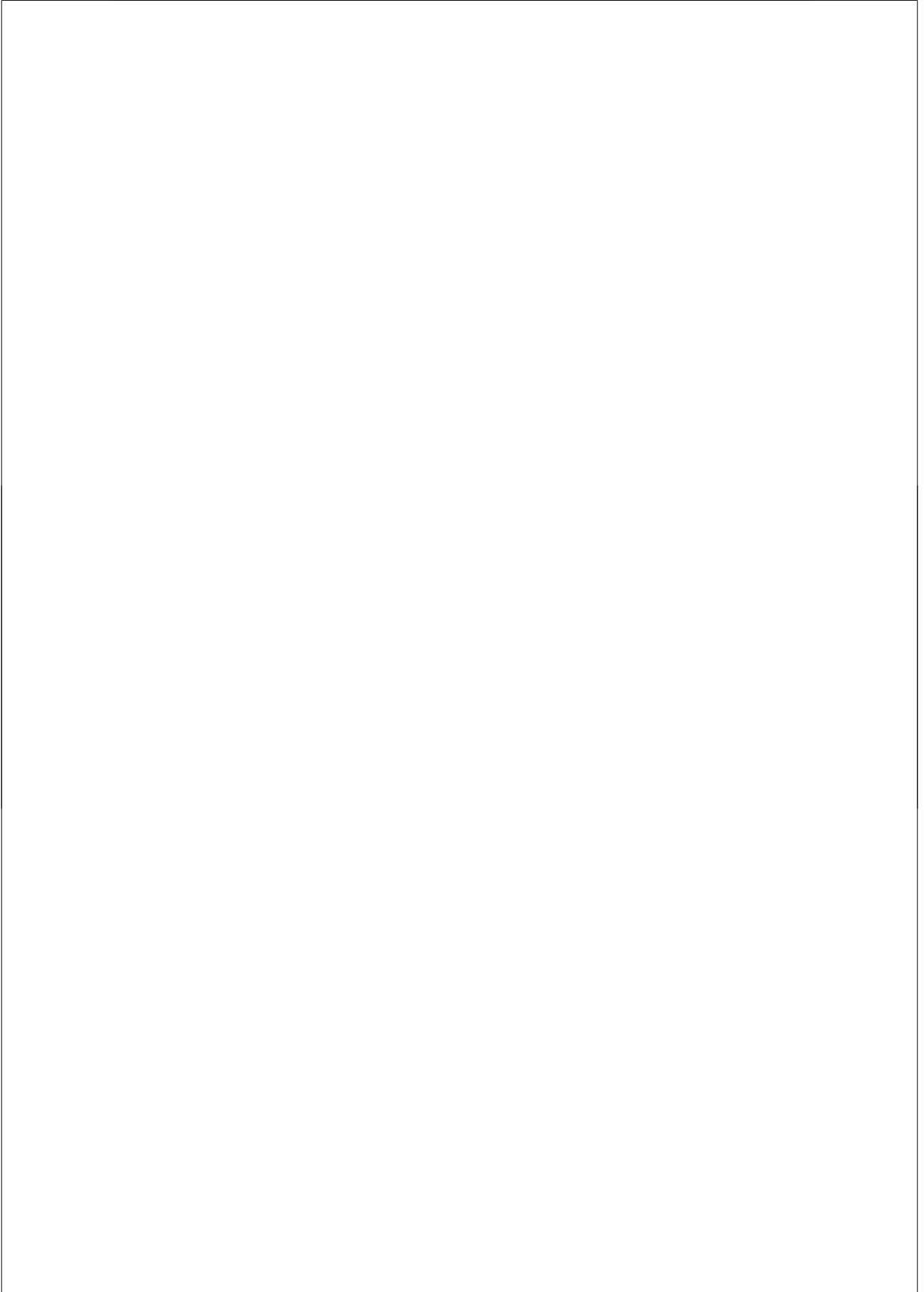
Door afronding tellen de tabellen niet altijd op tot 100%. Ten behoeve van de leesbaarheid is in de tabellen evenwel steeds 100% als totaal genoteerd.

Wanneer in een kolom van een tabel aantallen worden weergegeven, dan wordt in de kop van de desbetreffende kolom de letter N – een afkorting van het Engelse ‘number’ – gebruikt.

In de tabellen wordt met een streepje (-) weergegeven dat het aantal nul is, en eveneens met een streepje dat het bijbehorende percentage ook nul is. Wanneer het aantal hoger is dan nul, maar het percentage door afronding op 0% uitkomt, wordt geen streepje weergegeven maar 0%.

2 Toelichting bij gebruikte statistiek

In dit rapport worden soms gemiddelden gegeven, bijvoorbeeld de gemiddelde leeftijd van bij het OM ingeschreven verdachten in mensenhandelzaken. Daarbij worden vaak ook het aantal (N, zie boven) en de zogenaamde standaarddeviatie vermeld. De standaarddeviatie geeft aan in welke mate de aantallen waarover het gemiddelde berekend is, uiteen lopen. Hoe hoger de standaarddeviatie, des te meer dit het geval is.

Bijlage 4 Aanvullende tabellen

Tabel B2.2 Nationaliteit van bij Comensha geregistreerde (mogelijke) slachtoffers, per jaar

Nationaliteit	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Afghaanse	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-
Albanese	8	2%	2	1%	8	2%	2	0%	1	0%
Algerijnse	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-
Angolese	3	1%	2	1%	2	0%	8	2%	2	0%
Antiguaanse/Barbudaanse	-	-	-	-	-	-	1	0%	-	-
Armeense	-	-	3	1%	3	1%	-	-	4	1%
Azerbeidzjaanse	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Bengalese	-	-	-	-	1	0%	-	-	3	1%
Belarussische	8	2%	-	-	12	3%	3	1%	-	-
Belgische	1	0%	-	-	-	-	2	0%	1	0%
Beninse	-	-	1	0%	1	0%	2	0%	-	-
Bosnische	1	0%	1	0%	-	-	1	0%	-	-
Braziliaanse	-	-	12	5%	5	1%	8	2%	17	3%
Britse	-	-	-	-	2	0%	-	-	-	-
Bulgaarse	59	17%	48	19%	55	14%	52	12%	39	7%
Burundische	1	0%	-	-	-	-	2	0%	1	0%
Canadese	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-
Chileense	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0%
Chinese	8	2%	8	3%	9	2%	5	1%	29	5%
Colombiaanse	2	1%	1	0%	4	1%	1	0%	-	-
Comorese	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Congolese	3	1%	1	0%	-	-	3	1%	5	1%
Cubaanse	3	1%	-	-	2	0%	-	-	-	-
Dominicaanse	3	1%	-	-	2	0%	1	0%	-	-
Duitse	1	0%	1	0%	1	0%	2	0%	-	-
Ecuadoriaanse	1	0%	-	-	1	0%	-	-	-	-
Egyptische	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eritrese	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-

MENSENHANDEL – ZESDE RAPPORTAGE VAN DE NATIONAAL RAPPORTEUR

Nationaliteit	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Estse	-	-	2	1%	1	0%	-	-	1	0%
Ethiopische	1	0%	2	1%	2	0%	1	0%	1	0%
Filippijnse	-	-	1	0%	2	0%	-	-	-	-
Finse	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Franse	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-
Georgische	1	0%	1	0%	-	-	-	-	2	0%
Ghanese	2	1%	1	0%	6	1%	2	0%	1	0%
Griekse	-	-	-	-	-	-	1	0%	-	-
Guinee-Bissause	-	-	-	-	5	1%	4	1%	-	-
Guinese	6	2%	5	2%	3	1%	4	1%	8	1%
Guyaanse	1	0%	-	-	-	-	-	-	-	-
Hongaarse	1	0%	-	-	3	1%	9	2%	13	2%
Ierse	-	-	1	0%	-	-	1	0%	-	-
Indiase	-	-	-	-	-	-	-	-	7	1%
Indonesische	1	0%	1	0%	-	-	-	-	2	0%
Iraakse	-	-	-	-	2	0%	-	-	-	-
Iraanse	1	0%	-	-	5	1%	-	-	3	1%
Italiaanse	-	-	-	-	-	-	2	0%	1	0%
Ivoriaanse	4	1%	2	1%	2	0%	-	-	-	-
Jamaicaanse	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
(vml.) Joegoslavische	-	-	1	0%	2	0%	5	1%	1	0%
Kameroense	10	3%	5	2%	11	3%	4	1%	4	1%
Kenyaanse	-	-	-	-	2	0%	1	0%	3	1%
Kirgizstaanse	-	-	1	0%	-	-	-	-	-	-
Kroaatse	1	0%	-	-	-	-	-	-	1	0%
Letse	1	0%	-	-	1	0%	3	1%	3	1%
Libanese	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Liberiaanse	-	-	2	1%	1	0%	1	0%	-	-
Litouwse	13	4%	9	4%	3	1%	3	1%	6	1%
Luxemburgse	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-
Macedonische	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-
Maleisische	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-

Nationaliteit	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Marokkaanse	4	1%	2	1%	11	4%	11	3%	9	2%
Mauritaanse	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Mexicaanse	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-
Moldavische	14	4%	1	0%	6	1%	2	0%	3	1%
Mongolische	2	1%	-	-	-	-	2	0%	1	0%
Namibische	-	-	-	-	-	-	1	0%	-	-
Nederlandse	18	5%	11	4%	59	15%	98	23%	146	25%
Nigeriaanse	45	13%	21	8%	39	10%	28	7%	86	15%
Noord-Koreaanse	-	-	-	-	-	-	1	0%	1	0%
Noorse	-	-	-	-	-	-	1	0%	-	-
Oekraïense	5	1%	14	5%	8	2%	10	2%	10	2%
Oezbekistaanse	-	-	-	-	2	0%	1	0%	-	-
Pakistaanse	-	-	-	-	1	0%	-	-	-	-
Poolse	9	3%	3	1%	8	2%	13	3%	27	5%
Portugese	-	-	-	-	-	-	1	0%	-	-
Roemeense	22	6%	31	12%	45	11%	23	5%	34	6%
Russische	16	5%	11	4%	14	3%	13	3%	12	2%
Rwandese	1	0%	-	-	1	0%	-	-	-	-
Senegalese	-	-	-	-	2	0%	1	0%	-	-
Sierra Leone	12	3%	11	4%	6	1%	14	3%	20	3%
Slowaakse	2	1%	2	1%	3	1%	10	2%	2	0%
Soedanese	1	0%	-	-	2	0%	1	0%	2	0%
Somalische	1	0%	1	0%	-	-	-	-	2	0%
Surinaamse	1	0%	1	0%	3	1%	1	0%	2	0%
Taiwanese	1	0%	1	0%	-	-	-	-	-	-
Tanzaniaanse	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Thaise	3	1%	5	2%	2	0%	2	0%	3	1%
Togolese	6	2%	2	1%	2	0%	2	0%	2	0%
Tsjechische	6	2%	3	1%	2	0%	18	4%	3	1%
Tunesische	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0%
Turkse	5	1%	1	0%	2	0%	2	0%	5	1%
Ugandese	1	0	3	1	-	-	4	1%	-	-

MENSENHANDEL – ZESDE RAPPORTAGE VAN DE NATIONAAL RAPPORTEUR

Nationaliteit	2002		2003		2004		2005		2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Vietnamese	-	-	-	-	3	1%	1	0%	-	-
Zimbabwaanse	-	-	-	-	-	-	2	0%	-	-
Zuid-Afrikaanse	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0%
Onbekend	21	6%	19	7%	16	4%	27	6%	38	7%
Totaal	343	100%	257	100%	403	100%	424	100%	579	100%

Tabel B2.7 Nationaliteit personen met (aanvraag) B9 (2005 en 2006)

Nationaliteit	Aanvragen 2005		Aanvragen 2006		Verleningen 2005		Verleningen 2006	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Albanese	1	1%	1	1%	1	2%	1	1%
Angolese	-	-	2	1%	-	-	2	1%
Armeense	1	1%	2	1%	1	2%	2	1%
Belarussische	2	3%	-	-	1	2%	-	-
Bengalese	-	-	2	1%	-	-	2	1%
Braziliaanse	1	1%	1	1%	-	-	1	1%
Britse	1	1%	-	-	1	2%	-	-
Bulgaarse	12	16%	19	11%	11	18%	18	12%
Burundische	1	1%	1	1%	1	2%	1	1%
Chinese	2	3%	9	5%	1	2%	9	6%
Congolese	-	-	3	2%	-	-	2	1%
Dominicaanse	1	1%	1	1%	1	2%	1	1%
Estse	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Ethiopische	-	-	1	1%	-	-	-	-
Guinese	2	3%	4	2%	-	-	3	2%
Hongaarse	1	1%	2	1%	1	2%	2	1%
Indiase	-	-	3	2%	-	-	3	2%
Iraakse	-	-	1	1%	-	-	-	-
Iraanse	1	1%	-	-	-	-	-	-
Italiaanse	1	1%	-	-	1	2%	-	-
Kaapverdische	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Kameroense	1	1%	1	1%	-	-	2	1%
Kroatische	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Letse	-	-	1	1%	1	2%	1	1%

Nationaliteit	Aanvragen 2005		Aanvragen 2006		Verleningen 2005		Verleningen 2006	
Libanese	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Litouwse	-	-	1	1%	-	-	-	-
Marokkaanse	2	3%	4	2%	1	2%	1	1%
Mauritaanse	-	-	2	1%	-	-	1	1%
Moldavische	-	-	4	2%	-	-	3	2%
Nigerese	1	1%	-	-	1	2%	-	-
Nigeriaanse	6	8%	43	24%	4	7%	33	22%
Noordkoreaanse	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Noorse	1	1%	-	-	1	2%	-	-
Oekraïense	4	5%	4	2%	1	2%	4	3%
Oezbekistaanse	2	3%	-	-	2	3%	-	-
Poolse	3	4%	9	5%	3	5%	2	1%
Roemeense	6	8%	26	14%	6	10%	24	16%
Russische	5	7%	3	2%	5	8%	3	2%
Senegalese	-	-	-	-	1	2%	-	-
Sierra Leone	7	9%	11	6%	8	13%	10	7%
Slowaakse	2	3%	-	-	2	3%	-	-
Soedanese	-	-	3	2%	-	-	3	2%
Surinaamse	2	3%	-	-	-	-	-	-
Taiwanese	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Tanzaniaanse	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Thaise	1	1%	1	1%	1	2%	1	1%
Togolese	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Tsjechische	2	3%	3	2%	2	3%	3	2%
Turkse	1	1%	-	-	-	-	-	-
Ugandese	1	1%	1	1%	1	2%	1	1%
Vietnamese	1	1%	-	-	-	-	-	-
Zuid-Afrikaanse	-	-	1	1%	-	-	1	1%
Onbekend/staatloos	2	3%	2	1%	1	2%	2	2%
Totaal	77	100%	180	100%	61	100%	150	100%

Tabel B3.4 Geboortelanden verdachten, per jaar van registratie

Land	2002	2003	2004	2005	2006
	N	N	N	N	N
Afganistan	1	-	-	1	-
Albanië	26	5	-	-	-
Angola	-	-	-	1	1
Australië	-	-	-	-	1
België	2	1	2	-	-
(Bondsrepubliek) Duitsland	-	1	5	1	-
Brazilië	-	1	-	-	1
Brits Borneo	-	-	-	-	1
Bulgarije	27	19	14	4	13
China	1	-	-	2	1
Colombia	1	-	1	1	-
Egypte	1	-	-	-	1
Estland	1	-	-	-	-
Frankrijk	-	-	1	-	-
Ghana	1	-	-	2	-
Griekenland	2	-	-	-	1
Groot-Brittannië	-	-	1	-	-
Hongarije	1	-	-	6	1
Hongkong	-	-	-	-	1
India	-	-	-	-	7
Indonesië	1	-	2	-	1
Irak	6	-	2	-	2
Iran	-	-	2	-	2
(vml.) Joegoslavië	6	3	3	4	6
Kaapverdië	-	-	-	2	-
Kameroen	-	1	-	-	-
Koeweit	-	-	-	1	-
Korea	-	-	1	-	-
Liberia	-	2	-	-	-
Libië	-	1	-	-	-
Litouwen	-	-	-	-	1

Land	2002	2003	2004	2005	2006
	N	N	N	N	N
Maleisië	-	1	-	-	-
Marokko	3	3	9	17	13
Nederland	51	46	91	54	76
Nederlandse Antillen	1	2	7	3	4
Niger	-	-	-	-	1
Nigeria	7	5	4	-	2
Pakistan	-	-	-	-	2
Polen	4	-	3	3	3
Portugal	-	-	1	-	1
(vml.) Portugees Indië	-	-	-	-	1
Roemenië	8	22	23	6	14
Sierra Leone	1	1	-	-	1
Soedan	2	-	-	-	-
Somalië	1	-	-	-	-
(vml.) Sovjet-Unie	7	11	8	2	7
Suriname	5	10	9	6	11
Thailand	1	2	-	1	-
(vml.) Tsjecho-Slowakije	2	-	2	5	3
Turkije	26	16	24	15	18
Uganda	-	-	-	1	-
Venezuela	-	-	-	-	1
Verenigde Staten van Amerika	-	-	1	-	-
(vml.) Zaïre	-	-	1	-	-
Land onbekend	4	2	2	-	1
nvt (rechtspersoon)	-	1	1	-	1
Totaal	200	156	220	138	201

Tabel B3.6 Geboortelanden voor mensenhandel veroordeelde daders, per jaar van veroordeling

Land	2003	2004	2005	2006
	N	N	N	N
Albanië	9	2	-	-
Angola	-	-	-	1
België	2	1	2	-

MENSENHANDEL – ZESDE RAPPORTAGE VAN DE NATIONAAL RAPPORTEUR

Land	2003	2004	2005	2006
	N	N	N	N
(Bondsrepubliek) Duitsland	-	1	1	-
Bulgarije	16	11	4	4
Colombia	1	1	1	-
Ghana	-	-	-	1
Griekenland	1	-	-	1
Groot-Brittannië	-	-	-	1
Hongarije	-	-	2	4
Indonesië	1	-	1	-
Irak	-	-	-	1
Iran	-	-	1	-
(vml.) Joegoslavië	-	1	-	1
Kaapverdië	-	-	-	1
Koeweit	-	-	-	1
Korea	-	-	1	-
Litouwen	-	1	-	-
Marokko	2	7	3	13
Nederland	26	37	36	21
Nederlandse Antillen	-	2	3	-
Nigeria	-	5	-	-
Polen	1	-	-	1
Roemenië	7	18	3	3
Sierra Leone	-	-	-	1
Soedan	-	1	-	-
(vml.) Sovjet-Unie	5	7	5	-
Suriname	1	7	8	1
Thailand	1	1	-	1
(vml.) Tsjecho-Slowakije	-	-	-	6
Turkije	7	14	9	6
Verenigde Staten van Amerika	-	-	1	-
Land onbekend	1	-	-	1
Totaal	80	116	81	70

Bijlage 5 Activiteitenoverzicht 2007

I Gesprekken, bijeenkomsten en werkbezoeken (Nederland)^{1/2}

I.1 Politie/KMar/bijzondere opsporingsdiensten
Expertisecentrum Mensenhandel Mensensmokkel (EMM): expertbijeenkomst bestuurlijke rapportage Sneep
EMM: diverse overlegsituaties over diverse onderwerpen
KMar Schiphol
Landelijke Expertgroep Mensenhandel (LEM)*
LEM: voorzitter(s) (a.i.)
Operationeel Overleg Mensenhandel (OOM)*
Portefeuillehouder Mensenhandel in Raad van Hoofdcommissarissen/dNP, voorzitter Strategische Beleids Groep <i>Zeden, Drugs, Tegenhouden, Publiek Private Samenwerking en Mensenhandel</i>

I.2 OM/ZM
Landelijk officier mensenhandel en mensensmokkel*
Landelijk overleg (OM) portefeuillehouders mensenhandel en mensensmokkel*
Landelijk Parket Rotterdam: voorbereiding seminar mensenhandel
LOVS: presentatie vijfde rapportage NRM
LOVS: voorzitter
PG portefeuillehouder mensenhandel*
SSR: rector
SSR: expertmeeting mensenhandel*

I.3 Hulpverlening, belangenbehartiging en NGO's
Amnesty International: onderzoeker vreemdelingenbewaring
Amnesty International: Afdeling Vluchtelingen
B9 platform*
BLinN
Breedstedelijk Overleg Hulpverleners Illegalen
Ex-ama steunpunt Utrecht
IOM Nederland

¹ Met diverse van de vermelde personen en instanties werd meermalen overlegd, soms ook in andere gespreks-samenstellingen, alsook in de context van andere bijeenkomsten.

² (Periodieke) overleggen die door Bureau NRM structureel werden bijgewoond zijn voor zien van een *.

Nederlands Helsinki Comité
Netwerk Mensenhandel Amsterdam
Netwerk Mensenhandel Rotterdam
NIDOS
OKIA, Stichting Lydia, Portugese parochie Den Haag, Portugese Vereniging Nederland
OKIA, Stichting LOS
Platform Jeugdprostitutie*
Nederlandse Rode Kruis
Stichting Lydia Foundation
Stichting Noodopvangcentrum Vlaardingen
SRTV
SRTV, BLinN, STV
STV
Stop the Traffik Nederland
UNICEF Nederland

1.4 Overheid, semi-overheid en politiek

Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken (ACVZ)
Gemeente Amsterdam: projectleider mensenhandel en ketenregisseur mensenhandel
Gemeente Amsterdam: Werkgroep Integrale Ketenaanpak prostitutie en mensenhandel
Gemeente Amsterdam: adviseur bestuursdienst
Gemeente Amsterdam: PvdA gemeenteraadsleden
Interdepartementaal overleg mensenhandel: MvJ, BuZa, BZK, SZW, VWS
Ministerie van Buitenlandse Zaken: mensenrechtenambassadeur
Ministerie van Buitenlandse Zaken en Ministerie van Justitie
Ministerie van Justitie: directeurenoverleg prostitutie
Ministerie van Justitie: directie Vreemdelingenbeleid
Ministerie van Justitie: minister
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: mensenhandel coördinator
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: brainstormsessie over uitbuiting buiten de seksindustrie
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid: minister
Staatssecretaris van Justitie
Stuurgroep Aanpak Illegaliteit*
Stuurgroep Toezicht en Terugkeer*
Tweede Kamer der Staten-Generaal: Tweede Kamerlid CDA
Europees Parlement: VVD Europarlementariër

1.5	Onderzoek/wetenschap/advieslichamen
	Aristoteles Universiteit Thessaloniki
	Begeleidingscommissie <i>Evaluatie opheffing algemeen bordeelverbod: Illegaliteit en uitbuiting*</i>
	Begeleidingscommissie <i>Positie slachtoffers van mensenhandel*</i>
	Bureau Van Montfoort, M. Wijers, onderzoeker
	Directeur HEUNI (European Institute for Crime Prevention and Control)
	VU, OKIA, FNV
	A. van Delden, onderzoeker
	ECPAT Nederland
	Intervict, Universiteit van Tilburg
	Meld Misdaad Anoniem
	Universiteit Leiden: promotie Z. Deen-Racsmany
	Universiteit Leiden: promotie V. Haket
	Universiteit van Amsterdam: promotie I. van Liempt
	Schadefonds Geweldsmisdrijven
	Universiteit van Tilburg
	Universiteit van Tilburg: inaugurele rede F Winkel
1.6	Werkbijeenkomsten (overig)
	Expertmeeting Slachtoffermonitor
	ICMPD
	Stuurgroep Registratie Jeugdprostitutie*
1.7	Bezoeken en delegaties uit het buitenland
	Australië: Office of National Assessments (ONA)
	Indonesië: politie
	Oostenrijk: OVSE PV Nederland
	Roemenië: delegatieleden van ministeries, directoraten Criminaliteit en Terrorisme, National Agency against Trafficking in Persons
	Verenigd Koninkrijk: delegatie APPG on Trafficking in Women and Children
	Verenigde Staten: Global Issues Section
	Zweden: ambassadeur mensenhandel
	Zweden: delegatie aanpak overige uitbuiting

2 Internationale werkbezoeken en werkbijeenkomsten³

2.1 Internationale werkbijeenkomsten	
OVSE-ATAU	AECT Meeting*
PICUM, ENAR	Intergroup lunch on policy coherence in managing integration: the case of irregular migration and employment (Brussel, 6 juni 2007)
ICMPD	ICMPD DCIM Regional Meeting (Zagreb, 19-21 juni 2007)

3 Congressen, symposia en overige activiteiten

3.1 Congressen, symposia, studie(mid)dagen en lezingen	
Directie Algemene Justitiële Strategie	Symposium <i>Justitie over Morgen</i> (Den Haag, 25 januari 2007)
Amsterdam School of Social Science research (ASSR)	Conferentie <i>Mobility of people, goods, technologies and money, and ideas</i> (Amsterdam, 25 januari 2007)
Politieacademie	Congres <i>Runnen in de bovenwereld</i> (Den Haag, 21 februari 2007)
OSR**	Studiedag <i>Verdiepingsmodule Rechtsbijstand aan slachtoffers van mensenhandel</i> (Utrecht, 22 maart 2007)
Ministerie van Justitie, Ministerie van Economische Zaken	Seminar <i>Kennis onder handen</i> (Den Haag, 26 maart 2007)
Ambassade van het Koninkrijk der Nederlanden in Frankrijk	Themadag <i>Mensenhandel Mensesmokkel</i> (Parijs, 26 maart 2007)
OKIA, Stichting LOS	Juristenoverleg ongedocumenteerden (Utrecht, 27 maart 2007)
Landelijk Coördinatiecentrum Megazaken**	Landelijk megazakencongres 2007: <i>Inzicht met uitzicht</i> (Amersfoort, 29 maart 2007)
ELPAT	Conference <i>Organ transplantation: ethical, legal and psychological aspects. Towards a common European policy</i> (Rotterdam, 1-4 april 2007)
ICMPD, Ministry of Interior Bulgaria, ACTA, MARRI	<i>Seminar Programme to Support the Development of Transnational Referral Mechanisms (TRM) for Trafficked Persons in South-Eastern Europe</i> (Sofia, 23-26 april 2007)
Het Trefpunt	Lezing C. Wortmann <i>Wat doet Europa tegen vrouwenhandel</i> (Bennebroek, 11 mei 2007)
OSCE**	Conferentie <i>Alliance against trafficking in persons. National monitoring and reporting mechanism to address THB: the role of National Rapporteurs</i> (Wenen, 21 mei 2007)

³ Bijeenkomsten waaraan door Bureau NRM een bijdrage werd geleverd in de vorm van een presentatie zijn voorzien van twee **.

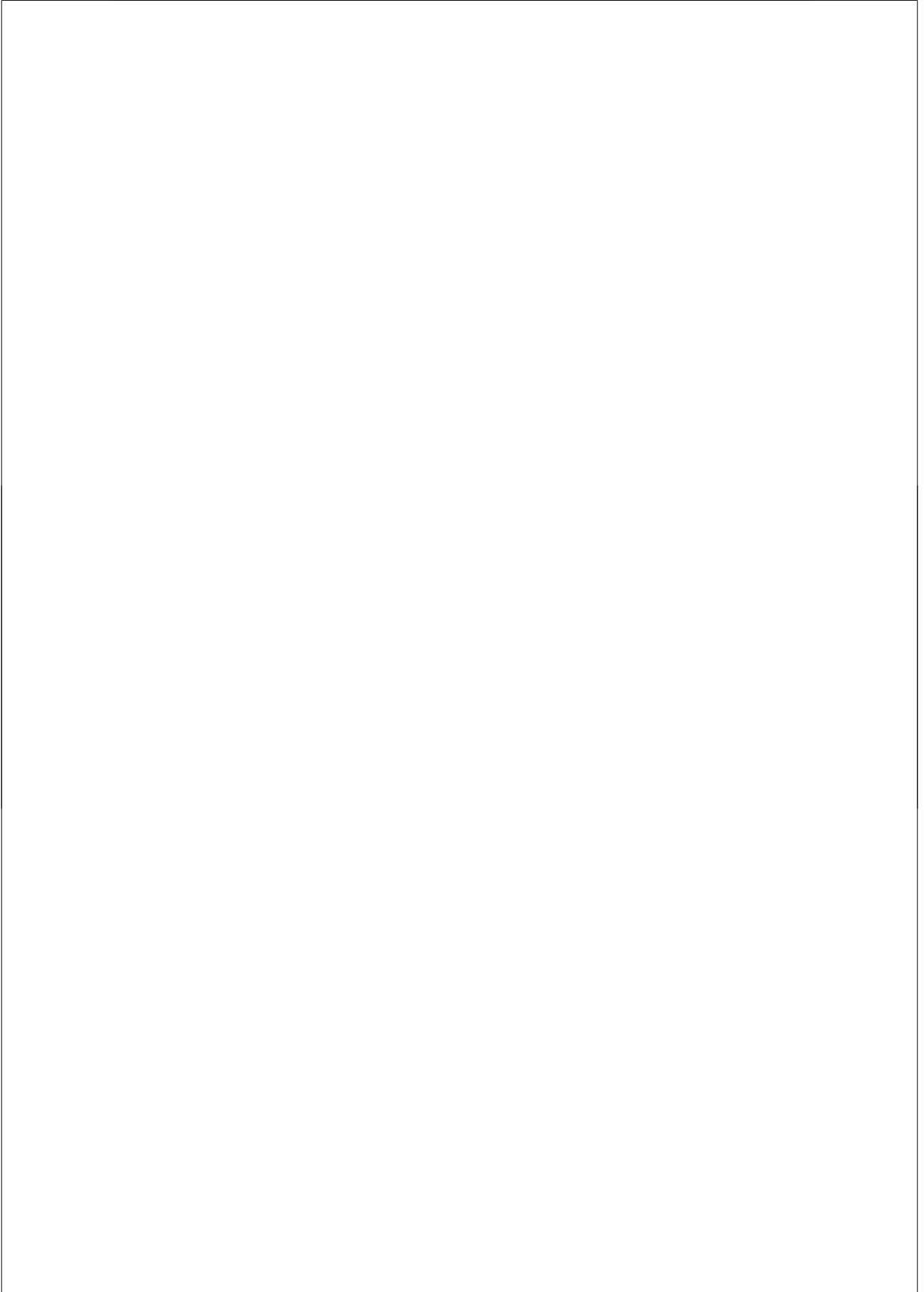

HOM	<i>Public Symposium on The Human Rights Impact of Anti-Trafficking Interventions: Developing an Assessment Tool</i> (Utrecht, 13 juni 2007)
Nederlandse Vereniging voor Kriminologie (NVK)	NVK Marktdag 2007 (Leiden, 14 juni 2007)
International Criminal Law Network	Lustrumsymposium ICLN (Den Haag, 14 juni 2007)
Nederlandse Defensieacademie (NLDA), Emory University School of Law (Feminism & Legal Theory Project)	Congres <i>Sexual abuse and exploitation of women in violent conflict</i> (Amsterdam, 17-19 juni 2007)
SAMAH	Conferentie <i>Jongeren in Vreemdelingenbewing</i> (Amsterdam, 20 juni 2007)
Vienna Migration Group	Conferentie <i>Trafficking in Persons - Current Trends and Challenges</i> (Wenen, 26 juni 2007)
UNFPA	Presentatie World Population Report (Den Haag, 27 juni 2007)
Wilton Park	Wilton Park Conference <i>Human trafficking: How best to stem the flow?</i> (London, 28-29 juni 2007)
Faculteit Rechten, Universiteit Leiden	Stuudiemiddag en afscheidsrede P. Boeles <i>European Courts as the Migrants' Guardian</i> (Leiden, 29 juni 2007)
Irish School of Ecumenics, Trinity College Dublin en Ireland En Route	Conferentie <i>The European Slave Trade: Character, Causes, Consequences</i> (Dublin, 3-5 juli 2007)
SSR, Studiecentrum Kerckebosch	Congres <i>Informatie en opsporing</i> (Nieuwegein, 9 september 2007)
Europol	Annual THB Experts Meeting (Den Haag, 10-11 september 2007)
OSCE	OVSE 7th Alliance Against TIP conference en HD meeting (Wenen, 10-12 september 2007)
International Association of Prosecutors	12th IAP annual conference (Hong Kong, 16-20 september 2007)
European Society of Criminology**	7th Annual Conference of the European Society of Criminology (Bologna, 26-29 september 2007)
Landelijk Parket, BNRM**	Themadag Mensenhandel (Zwolle, 27 september 2007)
UNODC**	<i>Informal Expert Group Meeting to review and finalize a set of draft model laws against trafficking in persons, a legislative checklist and a compilation of definitions</i> (Wenen, 1-4 oktober 2007)
The Portuguese Presidency of the European Union, Commission for Citizenship and Gender Equality and EU Commission**	Porto conference: <i>Trafficking in Human Beings and Gender</i> (Porto, 8-9 oktober 2007)

MENSENHANDEL – ZESDE RAPPORTAGE VAN DE NATIONAAL RAPPORTEUR

Migrinter - UMR 6588 CNRS, Université de Poitiers	International Conference: <i>The migration of unaccompanied minors in Europe: the contexts of origin, the migration routes, the reception systems</i> (Poitiers, 10-11 oktober 2007)
NIK	NIK <i>Grensoverschrijdende criminaliteit</i> (Ede, 11 oktober 2007)
Europese Commissie	EU Anti-Trafficking Day - <i>Trafficking in human beings: time for action</i> . Launch of the annual EU anti-trafficking day (Brussel, 18 oktober 2007)
OSCE, UNODC, UN GIFT, Ministry of the Interior, Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Lithuania	Vilnius Conference <i>Preventing trafficking in human beings: challenges and solutions</i> (Vilnius, 25-26 oktober 2007)
BLinN	BLinN werkconferentie <i>Voodoo - Invloed van rituele praktijken op Nigeriaanse slachtoffers van mensenhandel</i> (Amsterdam, 29 oktober 2007)
CIROC**	CIROC studiedag <i>Mensenhandel: achtergronden en aanpak</i> (Amsterdam, 31 oktober 2007)
Tijdschrift voor Criminologie, Nederlandse Vereniging voor Kriminologie (NVK)	Discussiemiddag <i>Theoretische vernieuwing in de criminologie</i> (Utrecht, 2 november 2007)
ASC	2007 Annual Meeting (Atlanta, 14-17 november 2007)
IOM Nederland, IOM Dublin, IOM Nigeria**	Conferentie <i>Voluntary Assisted Return and Reintegration of Vulnerable Irregular Nigerian Nationals</i> (Den Haag, 20-21 november 2007)
Politieacademie	Themadag <i>Financieel rechercheren</i> (Apeldoorn, 23 november 2007)
BOOM	Studiedag <i>Waar is de buit</i> (Amsterdam, 29 november 2007)
Intervict, Universiteit van Tilburg	Mini-symposium <i>Victims of stalking: a comparison of law enforcement approaches</i> (Tilburg, 30 november 2007)
ILO**	Labour expert meeting <i>The role of labour inspectors in combating human trafficking and forced labour in Europe</i> (Geneve, 5-6 december 2007)
Council of Europe, Home Office UK**	Regional Seminar on <i>Action against THB: measures to protect and promote the rights of victims</i> (London, 10-11 december 2007)
Ministerie van Justitie, Stichting Tegen Vrouwenhandel**	Symposium jubileum STV <i>Mensenhandel actueler dan ooit ...</i> (Doorn, 12-13 december 2007)
International Criminal Law Network**	ICLN 6th Annual Conference 2007 <i>Public-Private Cooperation in International Criminal Law</i> (Den Haag, 13-14 december 2007)

3.2 Overige activiteiten	
Rabobank: directeur maatschappelijk verantwoord ondernemen	Maatschappelijk verantwoord ondernemen (Den Haag, 5 april 2007)
Coördinatiepunt Mensenhandel	Opening (Amsterdam, 8 mei 2007)
Soroptimisten Club**	Den Haag, 10 juli 2007
Minister van Justitie	Aanbieding vijfde rapportage (Den Haag, 15 juli 2007)
Defence for Children International Nederland	Afscheid directeur (Amsterdam, 28 juni 2007)
Bijwonen Prostitutiecontrole	Zwolle/Utrecht, 27 augustus 2007
Stichting Meld Misdaad Anoniem	re lustrum MMA (Den Haag, 4 september 2007)
Diverse Rechtbanken	Bijwonen zittingen mensenhandel
Movies That Matter-programma over mensenhandel**	Film by the Sea festival (Vlissingen, 16 september 2007)
Lions club**	Arnhem, 2 oktober 2007
Tweede Kamer der Staten-Generaal	Algemeen Overleg evaluatie partiële wijziging zedelijkheidswetgeving (1996) (Den Haag, 4 oktober 2007)
BLinN**	Persconferentie Mensenhandeldag (Den Haag, 18 oktober 2007)
Stop the Traffik Nederland	Concert Rock 'n Roll Stops the Traffik (Amsterdam, 28 oktober 2007)
Tweede Kamer der Staten-Generaal	Algemeen Overleg evaluatie partiële wijziging zedelijkheidswetgeving (1996) - tweede termijn (Den Haag, 31 oktober 2007)
Stop the Traffik Nederland	Introductiebijeenkomst (Amsterdam, 21 november 2007)
International Institute for Asian Studies in Leiden, Asian Studies in Amsterdam en De Rode Hoed, Radio Nederland Wereldomroep	Moderne slaven? Paniek rond (il)legale migratie. Deel 3 uit de serie Mensen en grenzen (Amsterdam, 11 december 2007)
Voorzitter vereniging van abortusartsen	Amsterdam, 14 december 2007
Studenten	Diverse contacten in het kader van scripties en andere werkstukken
Media	Diverse contacten
Onderzoek/dataverzameling	Diverse niet separaat op het overzicht opgenomen contacten

COLOFON

Referentie:

*Mensenhandel. Aanvullende kwantitatieve gegevens.
Zesde rapportage van de nationaal rapporteur.*

April 2008

Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel

Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Tel: +31 (0)70 3704514
www.bnrm.nl

Productie: Wolf Legal Publishers, Nijmegen/Tilburg

Layout: Jook van der Snel

© BNRM 2008

